

Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

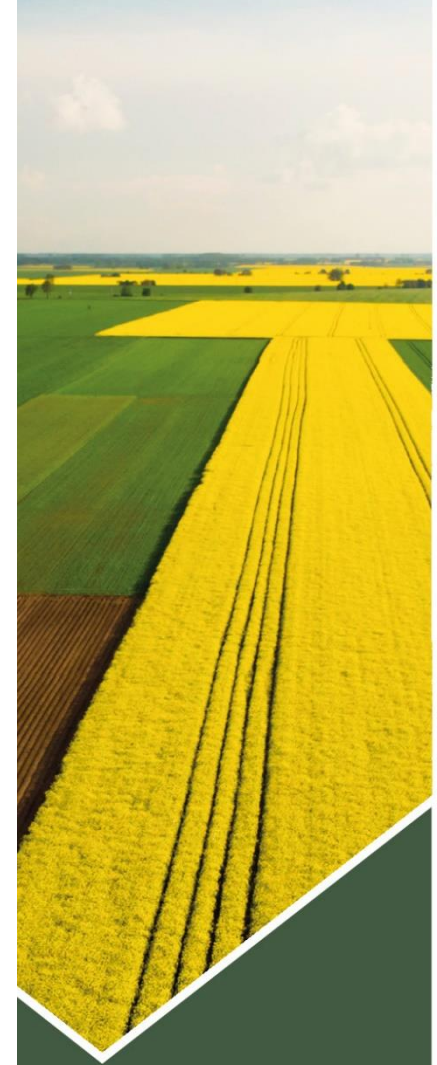
Część I

Informacje w zakresie płatności bezpośrednich, płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych, płatności ekologicznych, płatności ONW oraz działań zalesieniowych

Joanna Czapla

Dyrektor Departamentu Płatności Bezpośrednich, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Płatności bezpośrednie - I filar WPR

Płatności bezpośrednie

Podstawowe wsparcie dochodów do celów zrównoważoności (podstawowe wsparcie dochodów - PWD)

- budżet ok. 1 674 mln EUR/rok; średnia stawka: ok. **118 EUR/ha***.

Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów do celów zrównoważoności (płatność redystrybucyjna)

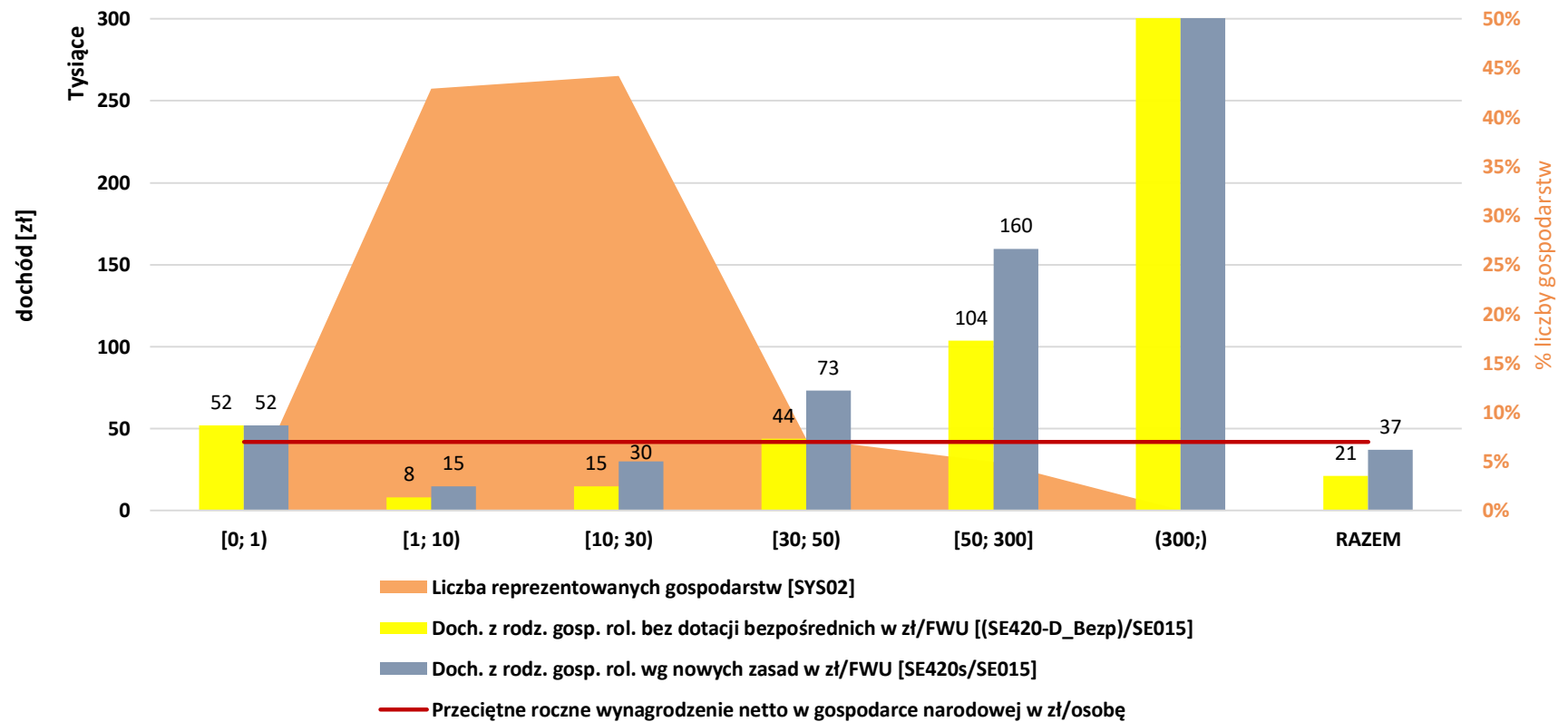
- dla gospodarstw posiadających od 1 ha do 300 ha [obecnie wszystkie z wyjątkiem gosp. 1-3 ha];
- płatność do powierzchni maksymalnie 30 ha [obecnie maks. do 27 ha];
- wyższa pula środków – 11,57% [obecnie 8,3%];
- budżet ok. 409 mln EUR/rok; średnia stawka: ok. **40 EUR/ha***.

Uzupełniające wsparcie dochodów dla młodych rolników (płatność dla młodych rolników)

- brak limitu powierzchniowego [obecnie 50 ha];
- maksymalny wiek 40 lat w pierwszym roku złożenia wniosku o przyznanie tej płatności;
- rozpoczęcie działalności nie wcześniej niż 5 lat przed złożeniem wniosku;
- wymóg posiadania wykształcenia na poziomie ponadpodstawowym lub posiadania 3-letniego stażu pracy w rolnictwie;
- budżet ok. 38 mln EUR/rok; średnia stawka: ok. **60 EUR/ha***.

*średnia z okresu 2023-2026

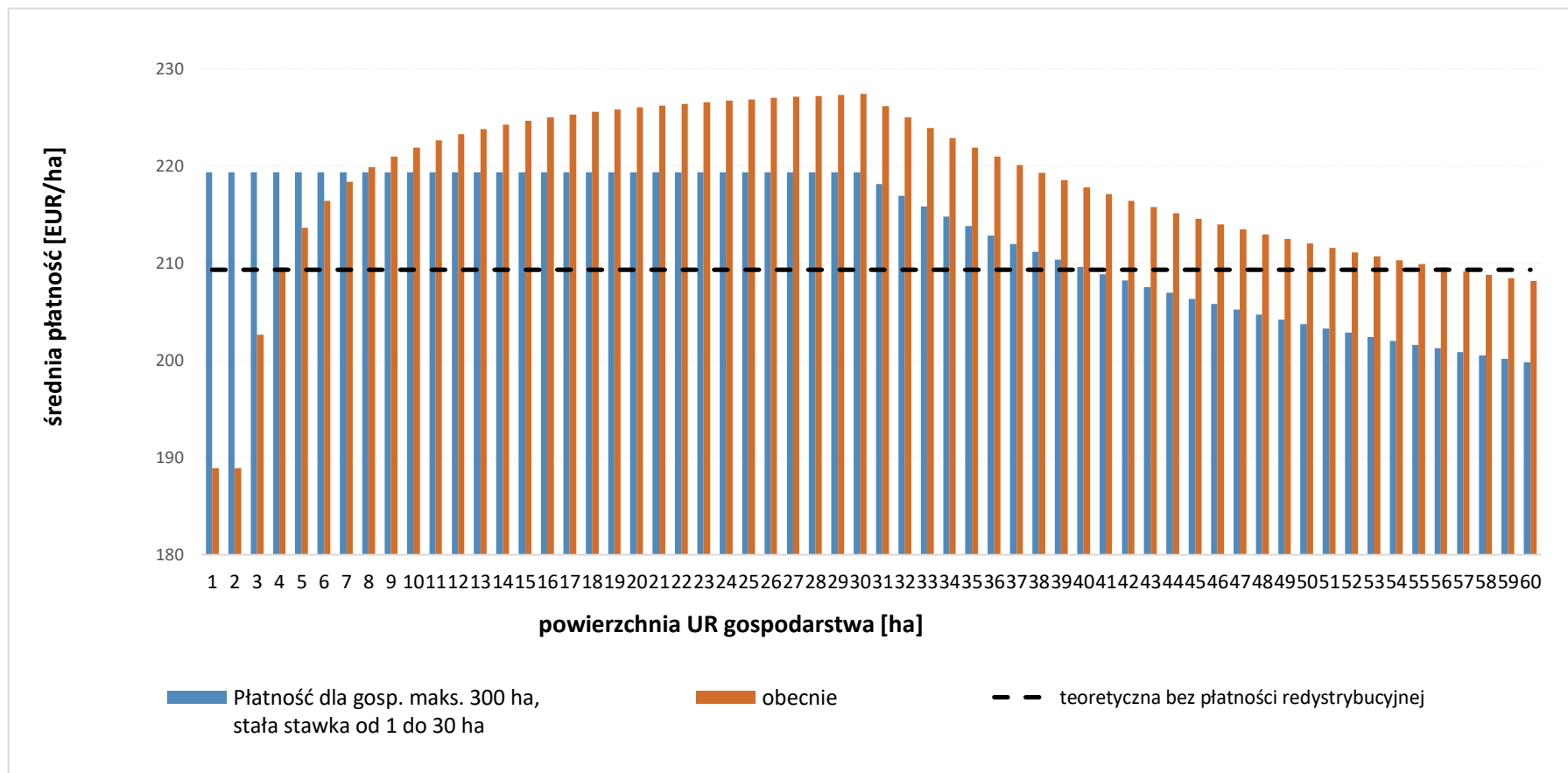
Wykres 1. Dochody z działalności rolniczej w poszczególnych grupach gospodarstw

* zawiera gospodarstwa specjalistyczne charakteryzujące się dużymi dochodami bez konieczności posiadania ziemi
 Źródło: opracowanie IERiGŻ na podstawie FADN (2020)

Wykres 2. Średnia płatność ze środków UE na ha w zależności od powierzchni gospodarstwa z uwzględnieniem płatności redystrykcyjnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ARiMR (2020)

Płatności bezpośrednie związane z produkcją – rośliny (1)

Rośliny strączkowe na nasiona:

- Bobik; groch siewny, w tym peluszką, z wyłączeniem grochu siewnego cukrowego i grochu siewnego łuskowego; łubin biały; łubin wąskolistny; łubin żółty; soja zwyczajna.
- Brak degresywności.
- **Budżet ok. 66 mln EUR/rok, średnia stawka: ok. 204 EUR/ha*.**

Rośliny pastewne:

- Esparceta siewna, koniczyna czerwona, koniczyna biała, koniczyna białoróżowa, koniczyna perska, koniczyna krwistoczerwona, komonica zwyczajna, lędźwian, lucerna siewna, lucerna mieszańcowa, lucerna chmielowa, nostrzyk biały, seradela uprawna, wyka kosmata, wyka siewna.
- Maks. do 75 ha.
- **Budżet: ok. 18 mln EUR/rok, średnia stawka: ok. 103 EUR/ha*.**

Chmiel:

- 1300 sadzonek/ha.
- 3 rejony (lubelski, wielkopolski, dolnośląski).
- **Budżet: ok. 889 tys. EUR/rok, średnia stawka: ok. 435 EUR/ha*.**

Truskawki:

- **Budżet: ok. 10 mln EUR, średnia stawka: ok. 271 EUR/ha*.**

Płatności bezpośrednie związane z produkcją – rośliny (2)

Len:

- **Budżet:** ok. 607 tys. EUR/rok, średnia stawka: ok. **101 EUR/ha***.

Konopie włókniste:

- Wpis do rejestru konopi włóknistych prowadzonego przez KOWR.
- Stosowane odmiany zawierają maksymalnie 0,3% tetrahydrokannabinolu (THC).
- **Budżet:** ok. 99 tys. EUR/rok, średnia stawka: ok. **29 EUR/ha***.

Pomidory:

- Umowa.
- Założenie uprawy z rozsady.
- Minimalna obsada 20 tys. szt./ha.
- **Budżet:** ok. 2 mln EUR, średnia stawka: ok. **550 EUR/ha***.

Buraki cukrowe:

- Umowa.
- **Budżet:** : ok. 74 mln EUR/rok, średnia stawka: ok. **301 EUR/ha***.

Ziemniaki skrobiowe

- Umowa.
- **Budżet:** ok. 9 mln EUR/rok, średnia stawka: ok. **249 EUR/ha***.

Płatności bezpośrednie związane z produkcją - zwierzęta

- **Młode bydło:** do 20 szt. zwierząt w wieku nieprzekraczającym 24 miesięcy, posiadanie co najmniej 1 szt. kwalifikujących się zwierząt w woj. lubelskim, łódzkim, małopolskim, mazowieckim, podkarpackim, śląskim i świętokrzyskim, w pozostałych województwach co najmniej 3 szt. kwalifikujących się zwierząt (obecnie jednolicie dla całego kraju - posiadanie co najmniej 3 szt. zwierząt)

Budżet: ok. 182 mln EUR/rok; **średnia stawka:** ok. 75 EUR/szt.*.

- **Krowy:** do 20 szt. zwierząt w wieku przekraczającym 24 miesiące, posiadanie co najmniej 1 szt. kwalifikujących się zwierząt w woj. lubelskim, łódzkim, małopolskim, mazowieckim, podkarpackim, śląskim i świętokrzyskim, w pozostałych województwach co najmniej 3 szt. kwalifikujących się zwierząt (obecnie jednolicie dla całego kraju - posiadanie co najmniej 3 szt. zwierząt);

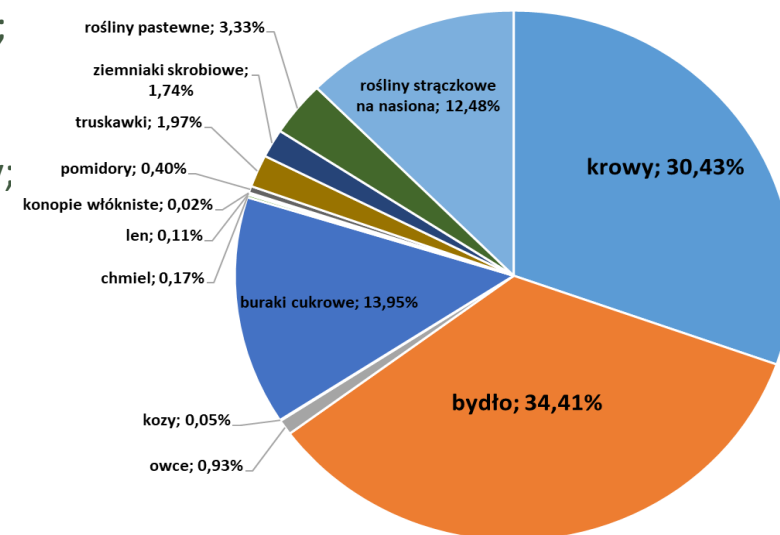
Budżet ok. 161 mln EUR/rok, **średnia stawka:** ok. 96 EUR/szt.*.

- **Owce:** min. 10 maciorek owczych w wieku co najmniej 12 miesięcy;

Budżet: ok. 5 mln EUR/rok, **średnia stawka:** ok. 26 EUR/szt.*.

- **Kozy:** min. 5 samic kozy w wieku co najmniej 12 miesięcy;

Budżet: ok. 283 tys. EUR/rok, **średnia stawka:** ok. 11 EUR/szt.*.

Przejściowe wsparcie krajowe - UPP

➤ Uzupełniająca Płatność Podstawowa (UPP):

- przyznawana na takich samych zasadach jak w 2022 r. (UPP została przywrócona w kampanii 2022 r.);
- finansowana z budżetu krajowego - planuje się przeznaczyć **400 mln zł rocznie**; stawka **ok. 44 zł/ha GO**;
- będzie przysługiwała do najważniejszych roślin uprawnych na GO, w szczególności do: zbóż, roślin oleistych, roślin wysokobiałkowych*;
- w ramach płatności nie będzie obowiązywał limit powierzchni;
- służy realizacji programu pt. Dopłaty powyżej średniej unijnej dla małych i średnich gospodarstw, w ramach Polskiego Ładu dla polskiej wsi.

*Płatność będzie wdrażana na podstawie przepisów unijnych dotyczących tzw. przejściowego wsparcia krajowego (PWK). Zgodnie z tymi przepisami, warunki przyznania PWK, co do zasady, mają być identyczne jak te, które zostały zatwierdzone przez KE w odniesieniu do 2013 r., co oznacza, że UPP będzie przyznawana na takich samych warunkach, jak w 2013 r.

Przejęciowe wsparcie krajowe - tytoń

- **Płatność niezwiązana do tytoniu** – nowy okres referencyjny – co do zasady **2018 r.** W przypadku, gdy rolnicy byli wpisani do rejestru KOWR w 2018 r., ale nie zawarli umowy/nie mogą wykazać produkcji w 2018 r. płatności będą przyznawane proporcjonalnie do produkcji w **2017 r.** (obecnie 2005 r. lub 2006 r.)

Szacunkowe stawki płatności niezwiązanej do tytoniu w latach 2023-2027.

	okres odniesienia		2023	2024	2025	2026	2027	Średnio 2023-2027
	2013	2021-2022						
<i>Maks. poziom PWK względem 2013 r. (przepisy UE)</i>	100%	50%	50%	45%	40%	35%	30%	
grupa Virginia (EUR/kg)	1,36	0,69	0,71	0,64	0,57	0,5	0,43	0,57
pozostałe grupy (EUR/kg)	0,95	0,49	0,71	0,64	0,57	0,5	0,43	0,57

Spółdzielnie rolnicze

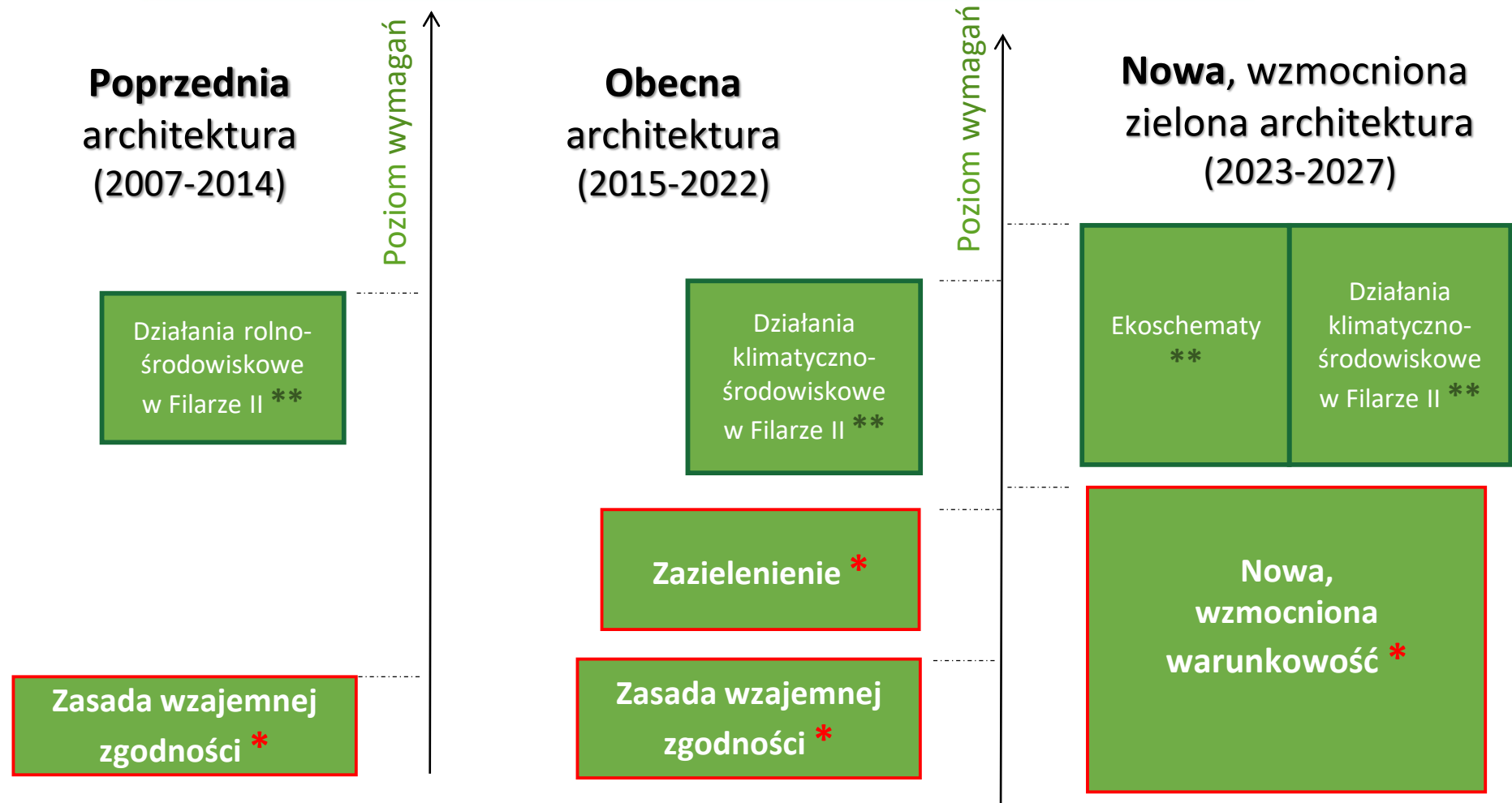
Nowe rozwiązania dla **spółdzielni produkcji rolnej oraz spółdzielni rolników** ubiegających się o przyznanie:

- płatności redystrybucyjnej,
- wsparcia dochodów związanego z produkcją do roślin pastewnych,
- płatności w ramach interwencji Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000,
- płatności ONW.

Limity powierzchniowe/degresywności w ramach ww. interwencji będą stosowane (na ich wniosek) z uwzględnieniem liczby członków spółdzielni, którzy wnieśli wkład gruntowy.

Wysokość płatności = liczba członków x limit powierzchniowy (bez wzgl. na wielkość wkładu powierzchniowego)

Schemat Zielonej Architektury WPR

* Obowiązkowe dla rolników   ** Dobrowolne dla rolników

Warunkowość (1)

Warunkowość - podstawowy, obowiązkowy element nowej Zielonej Architektury

- Większy nacisk na kwestie środowiskowe i klimatyczne.
- Łączy obecne wymogi **zazielenienia i zasady wzajemnej zgodności** (w skład której wchodzi **normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska – normy GAEC i podstawowe wymogi w zakresie zarządzania – wymogi SMR**).
- **Uzależnia otrzymanie pełnego wsparcia od** zapewnienia przez beneficjentów zgodności z podstawowymi normami dotyczącymi środowiska, zmiany klimatu, zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt, zdrowia roślin i dobrostanu zwierząt (tak jak obecna zasada wzajemnej zgodności).
- Co do zasady 3% zmniejszenia kwoty płatności - tak jak obecnie w zasadzie wzajemnej zgodności.
- **Baza do określenia wymagań dla dodatkowo płatnych**, dobrowolnych działań takich jak: ekoschematy, działania rolno-środowiskowo-klimatyczne, i in.

Warunkowość (2)

➤ Zmiana klimatu (łagodzenie zmiany klimatu i przystosowywanie się do niej)

GAEC 1. Utrzymywanie TUZ w oparciu o stosunek powierzchni TUZ do powierzchni UR na poziomie krajowym. Wskaźnik ten nie zmniejsza się o więcej niż 5% w porównaniu z rokiem referencyjnym 2018 [*Mechanizm analogiczny jak obecnie w ramach zazielenienia*]. Wskaźnik referencyjny za 2018 r. wynosi 18,33%.

GAEC 2. (NOWA) Ochrona terenów podmokłych i torfowisk od 2025 r. Zakaz przekształcania i zaorywania wyznaczonych obszarów podmokłych i torfowisk

GAEC 3. Zakaz wypalania gruntów rolnych [*Norma bez zmian*]

➤ Woda

GAEC 4. Ustanowienie stref buforowych wzdłuż cieków wodnych Zakaz stosowania nawozów i środków w odległości co najmniej 3 m od wód powierzchniowych

Warunkowość (3)

➤ Gleba (jakość i ochrona)

GAEC 5: Zarządzanie orką w celu zmniejszenia ryzyka degradacji i erozji gleby, biorąc pod uwagę nachylenie terenu

Grunty orne położone na stokach o nachyleniu $\geq 14\%$ uznaje się za utrzymywane zgodnie z normami, jeżeli gruntów tych:

1. nie wykorzystuje się pod uprawę roślin wymagających utrzymywania redlin wzdłuż stoku;
2. nie utrzymuje się jako ugór czarny w okresie jesienno-zimowym (od dnia 1 listopada do dnia 15 lutego).

Na gruntach ornym, położonych na stokach o nachyleniu $\geq 14\%$, wykorzystywanych pod uprawę roślin wieloletnich oraz w uprawach trwałych (sady – drzewa owocowe) położonych na tych stokach - utrzymuje się okrywą roślinną lub ściółkę w międzyrzędziach.

GAEC 6: Minimalna pokrywa glebowa w najbardziej newralgicznych okresach

Utrzymanie okrywy ochronnej gleby w okresie od dnia 1 listopada do dnia 15 lutego na co najmniej 80% GO w gospodarstwie **w całym kraju**.

W uprawach trwałych (sady - drzewa owocowe) utrzymuje się okrywą ochronną gleby w międzyrzędziach w okresie od dnia 1 listopada do dnia 15 lutego.

Warunkowość (4)

➤ Gleba (jakość i ochrona)

GAEC 7. Zmianowanie i dywersyfikacja upraw na GO - *wyłączenie gospodarstw do 10 ha GO.*

Gospodarstwa zobowiązane są do:

- **Dywersyfikacji:** w gospodarstwie występują co najmniej 3 uprawy, przy czym uprawa główna nie może zajmować więcej niż 65% GO, a dwie uprawy główne łącznie nie mogą zajmować więcej niż 90% GO;
- **Zmianowania:** na powierzchni co najmniej 40% GO w gospodarstwie co roku na danej działce rolnej prowadzona jest inna uprawa w plonie głównym. Jednocześnie, na wszystkich GO w gospodarstwie, taka sama uprawa w plonie głównym nie może być prowadzona dłużej niż 3 lata.

Powyższe obowiązki uznaje się za spełnione w przypadku wprowadzenia po zbiorze plonu głównego uprawy wtórej, tj. międzyplonu (ozimego lub ścierniskowego lub wsiewki poplonowej), z okresem utrzymania przez co najmniej 8 tygodni od terminu wysiewu, a w przypadku wsiewki - od terminu zbioru uprawy w plonie głównym.

Powyższe zasady nie obowiązują w przypadku upraw korzystnie wpływających na poprawę i zachowanie potencjału gleby, takich jak: rośliny bobowate, trawy i inne zielne rośliny pastewne, mieszanki bobowatych drobnonasiennych z trawami, gruntów ugorowanych oraz upraw wieloletnich.

W roku 2023 PL skorzystała z derogacji od obowiązku wdrożenia tej normy - przewidzianej przepisami rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2022/1317.

Warunkowość (5)

- **Różnorodność biologiczna i krajobraz (ochrona i jakość)** - wyłączenie gospodarstw do 10 ha GO.

GAEC 8:

- **Zachowanie elementów krajobrazu** [Kontynuacja: Obowiązek zachowania drzew - pomników przyrody, oczek wodnych o pow. do 100 m², rowów do 2 m szer.]
- **Zakaz przycinania żywopłotów i drzew podczas okresu lęgowego ptaków oraz okresu wychowu młodych** [Kontynuacja: Zakaz przycinania żywopłotów i drzew w okresie 15 kwietnia – 31 lipca (nie dotyczy drzew owocowych, wierzb i zagajników o krótkiej rotacji)]
- **Minimalny udział powierzchni GO** wykorzystanych na objekty/obszary nieprodukcyjne lub międzyplony lub uprawy wiążące azot uprawiane bez őr.:
  - i. **minimum 4% GO na objekty lub obszary nieprodukcyjne** LUB
  - ii. **co najmniej 7%** w przypadku jeśli do wypełniania normy wykorzystywane są międzyplony lub uprawy wiążące azot, uprawiane bez őr – **z tego co najmniej 3% powierzchni GO** stanowią obszary lub objekty nieprodukcyjne lub grunty ugorowane).

Do wyliczenia % GO wykorzystuje się współczynniki konwersji i ważenia.

W roku 2023 PL skorzystała z derogacji od obowiązku ugorowania gruntów w ramach tej normy (można prowadzić produkcję z wyjątkiem kukurydzy, soi i zagajników o krótkim okresie rotacji).

GAEC 9 Zakaz przekształcania lub zaorywania TUZ wyznaczonych jako cenne na obszarach Natura 2000.

Warunkowość (6)

Tabela 1. Współczynniki konwersji i ważenia w ramach GAEC 8.

Element EFA	WSPÓŁCZYNNIK KONWERSJI (m/ drzewo do m ²)	WSPÓŁCZYNNIK WAŻENIA	OBSZAR EFA (po zastosowaniu obu współczynników)
Grunty ugorowane (na 1m ²)	nie dotyczy	1	1 m ²
Grunty ugorowane z roślinami miododajnymi (na 1 m ²)	nie dotyczy	1,5	1,5 m ²
Elementy krajobrazu:			
Żywopłaty/ pasy zadrzewione (na 1m)	5	2	10 m ²
Zadrzewienia pojedyncze (na drzewo)	20	1,5	30 m ²
Zagajniki śródpolne (na 1m ²)	nie dotyczy	1,5	1,5 m ²
Zadrzewienie liniowe (na 1m)	5	2	10 m ²
Oczka wodne (na 1m ²)	nie dotyczy	1,5	1,5 m ²
Rowy (na 1m)	5	2	10 m ²
Strefy buforowe i miedze śródpolne (na 1m)	6	1,5	9 m ²
Pasy gruntów kwalifikujących się do płatności wzdłuż obrzeży lasu (na 1m) bez produkcji	6	1,5	9 m ²

Ekoschematy – nowy, prośrodowiskowy element płatności bezpośrednich

OBOWIĄZKOWY dla państwa członkowskiego

ale

DOBROWOLNY dla rolników

- ✓ Budżet: **min. 25% kwoty PB/rok** (średnio w latach 2023-2026 ok. 884 mln EUR/rok), tj. 2 x tyle co łącznie rocznie na PRSK i RE (ok. 440 mln EUR/rok)
- ✓ Płatne, roczne praktyki, dostosowane do warunków i potrzeb krajowych, ale poddane ocenie KE pod kątem realizacji celów nowej WPR (cel 4, 5, 6, 9)
- ✓ Realizują cele środowiskowe i klimatyczne WPR - ochrona zasobów gleby, wód, klimatu, dobrostanu zwierząt, różnorodności biologicznej w produkcji rolnej, ale
- ✓ Promują praktyki, które przekładają się na dochody rolnicze poprzez zwiększenie żyzności gleby, odporności upraw na suszę, racjonalne nawożenie, poprawę jakości plonów
- ✓ Wyzwaniem było pogodzenie kilku celów: **(i)** osiągnięcie realnego efektu środowiskowego (*no backsliding*) bez ograniczania produktywności sektora, **(ii)** możliwość realizacji przez jak największą liczbę rolników
- ✓ Efekt: **szeroki wachlarz praktyk** uwzgl. różnorodność polskiego rolnictwa pod względem agrotechn., technolog., struktury gospodarstw, typu produkcji (roślinna, zwierzęca), wielkości gospodarstwa (**pozorna złożoność** - w praktyce możliwość wyboru najlepszej opcji dla danego gospodarstwa).

Ekoschemat objęty systemem punktowym

Rolnictwo węglowe (1)

1. Ekoschemat: Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi

Sekwestracja CO₂ przyczynia się do ochrony gleby i środowiska. Zdrowe gleby wpływają na jakość plonów, co z kolei przynosi rezultat w postaci dochodów i obniżenia kosztów.

Wyższe poziomy **materii organicznej** w glebie, to: **(i)** ulepszona **struktura gleby**, **(ii)** **zwiększa odporność na zmienność pogody, susze i powodzie** (większa pojemność wodna i retencja wody), **(iii)** większa zdolność do zatrzymywania **składników odżywczych**, co ogranicza ich straty poprzez spływ z pól uprawnych (efekt środowiskowy i ekonomiczny).

System punktowy - poszczególnym praktykom przypisano odpowiednią liczbę punktów.

1 pkt = 22,47 EUR* (≈100 zł)

Punkty są oparte na wyliczonych stawkach płatności stanowiących rekompensatę dodatkowych poniesionych kosztów i utraconych dochodów w wyniku realizacji danej praktyki

*Stawki płatności określone w EUR przeliczane na zł wg kursu PLN/EUR ustalonego na ostatni dzień roboczy września danego roku

Ekoschemat objęty systemem punktowym

Rolnictwo węglowe (2)

Praktyki:

1. Ekstensywne użytkowanie TUZ z obsadą zwierząt - 5 pkt

Celem jest ochrona bioróżnorodności poprzez właściwe gospodarowanie na TUZ o niskiej wartości produkcyjnej.

- obsada zwierząt trawożernych w gospodarstwie wynosi co najmniej 0,3 DJP/ha TUZ i maksymalnie 2 DJP/ha TUZ w okresie wegetacyjnym roślin;
- zakaz przeorywania TUZ w okresie realizacji ekoschematu.

Płatność do TUZ poza obszarami Natura 2000.

Ekoschemat objęty systemem punktowym

Rolnictwo węglowe (3)

2. Międzyplony ozime/Wsiewki śródplonowe - 5 pkt

Celem jest poprawa stanu gleb poprzez zwiększanie zawartości substancji organicznej i ochrona przed erozją

- utrzymywanie roślin w postaci: **wsiewek** roślin bobowatych drobnonasiennych lub mieszanek z udziałem roślin bobowatych drobnonasiennych w uprawę główną **lub międzyplonów ozimych** w formie mieszanek utworzonych z co najmniej 2 gatunków w terminie od 1 października do 15 lutego następnego roku. Dopuszcza się mulczowanie, jednak nie wcześniej niż po 15 listopada;
- zakaz stosowania śor: na międzyplonach ozimych - przez okres ich utrzymania, w przypadku wsiewek śródplonowych - od momentu zbioru uprawy głównej przez co najmniej 8 tygodni lub do momentu wysiewu kolejnej uprawy głównej.

Ekoschemat objęty systemem punktowym

Rolnictwo węglowe (4)

3. Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia:

Celem jest właściwe zarządzanie nawożeniem dostosowanym do zasobności gleb i potrzeb roślin z wykorzystaniem analizy gleb i systemów wspomaganie decyzji w zakresie nawożenia, przyczyni się też do zmniejszenia zużycia nawozów

a) wariant podstawowy (bez wapnowania) - 1 pkt

Opracowanie i przestrzeganie planu nawozowego do powierzchni GO i TUZ w gospodarstwie, opartego na bilansie N oraz chemicznej analizie gleby, określającego dawki składników pokarmowych (N, P, K i Mg oraz potrzeby wapnowania),

lub

b) wariant rozszerzony o wapnowanie - 3 pkt

Zakres podstawowy rozszerzony o zastosowanie wapnowania. Wsparcie w zakresie wapnowania do poszczególnych działek rolnych przysługuje nie częściej niż raz na 4 lata do gruntów o $\text{pH} \leq 5,5$.

4. Wymieszanie obornika na GO w ciągu 12 godzin od aplikacji - 2 pkt

Celem praktyki jest ograniczenie emisji amoniaku do atmosfery

Potwierdzenie realizacji tej praktyki za pomocą tzw. zdjęcia geotagowanego przy wykorzystaniu aplikacji udostępnionej przez ARiMR.

Ekoschemat objęty systemem punktowym

Rolnictwo węglowe (5)

5. Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo na GO i TUZ - 3 pkt

Celem jest ograniczenie emisji amoniaku do atmosfery

6. Zróżnicowana struktura upraw - 3 pkt

Celem jest zwiększenie materii organicznej, ograniczenie monokultur, różnicowanie upraw co wpływa na ich odporność

Uprawa co najmniej 3 różnych upraw na gruntach ornych w gospodarstwie, przy czym:

- udział głównej uprawy w strukturze zasiewów nie przekracza 65% i udział najmniejszej uprawy, nie może być mniejszy niż 10%,
- co najmniej 20% w strukturze zasiewów stanowią: uprawy gatunków roślin mających pozytywny wpływ na bilans glebowej materii organicznej (m.in. bobowate) oraz
- udział łącznie zbóż i rzepaku w strukturze zasiewów nie przekracza 65%, oraz
- udział upraw mających ujemny wpływ na bilans materii organicznej (m.in.: okopowe) nie przekracza 30%.

Ekoschemat objęty systemem punktowym

Rolnictwo węglowe (6)

7. Uprozczone systemy uprawy - 4 pkt

Celem jest wsparcie konserwującej uprawy roli, której głównym celem jest zachowanie naturalnych zasobów przyrody przy równoczesnym osiągnięciu zadowalających plonów

- zabiegi uprawowe wykonywane są z odstępniem od uprawy płużnej w zespole uprawek późniwnych i przedsięwnych;
- po zbiorze uprawy pozostawia się na polu całość resztek późniwnych w formie mulczu.

Praktyka nie obejmuje uprawy zerowej.

8. Wymieszanie słomy z glebą - 2 pkt

Celem jest zwiększenie poziomu zawartości materii organicznej, jak i składników pokarmowych

Ekoschemat objęty systemem punktowym

Rolnictwo węglowe (7)

Ekoschemat Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi - warunek wejścia: uzyskanie **minimalnej liczby punktów**, która stanowi równowartość punktów, które rolnik otrzymałby w sytuacji realizacji na co najmniej 25 % powierzchni UR najwyżej punktowanej praktyki.

Przykład 1. Próg wejścia

- Gospodarstwo o powierzchni 10 ha UR
  - musi uzyskać minimalną liczbę punktów **12,5 pkt**
 $25\% * 10 \text{ ha} = 2,5 \text{ ha} \Rightarrow 2,5 \text{ ha} * 5 \text{ pkt/ha} = 12,5 \text{ pkt}$
- Gospodarstwo o powierzchni 100 ha
  - minimalna liczba punktów do realizacji – **125 pkt**
 $25\% * 100 \text{ ha} = 25 \text{ ha} \Rightarrow 25 \text{ ha} * 5 \text{ pkt/ha} = 125 \text{ pkt, itd.}$

Realizację tej min. liczby punktów rolnik może osiągnąć poprzez dowolną liczbę praktyk. Oznacza to, że w zależności od tego, jakie praktyki wybierze i jak wysoko będą one punktowane to na takiej powierzchni będzie realizował ekoschemat.

Ekoschematy nieobjęte systemem punktowym (1)

1. Ekoschemat Obszary z roślinami miododajnymi

Polega na utworzeniu obszaru z roślinami miododajnymi przez wysiew mieszanki składającej się z co najmniej dwóch gatunków roślin miododajnych. Dodatkowo obowiązuje zakaz prowadzenia produkcji rolnej (w tym zakaz wypasu i koszenia) w terminie do dnia 31 sierpnia oraz zakaz stosowania środków ochrony roślin.

Szacowana stawka: ok. 269 EUR/ha

2. Ekoschemat Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji Roślin.

Płatność zostanie przyznana do powierzchni upraw, z których pochodzą produkty roślinne uprawiane zgodnie z metodykami integrowanej produkcji roślin oraz do powierzchni TUZ odpowiadającej powierzchni tych upraw.

Obowiązek utrzymania wszystkich TUZ w gospodarstwie.

Szacowana stawka ok. 292 EUR/ha

Ekoschematy nieobjęte systemem punktowym (2)

3. Ekoschemat Biologiczna ochrona upraw.

Zastosowanie zabiegu ochrony roślin z wykorzystaniem biologicznej ochrony roślin przy użyciu preparatów mikrobiologicznych zgodnie z etykietą danego środka. Zabieg chemicznym środkiem ochrony będzie dopuszczony tylko w ostateczności, gdy nie będzie możliwa eliminacja patogenów poprzez preparaty mikrobiologiczne. Płatność przyznawana będzie do powierzchni GO.

Szacowana stawka: ok. 90 EUR/ha

4. Ekoschemat Retencjonowanie wody na TUZ (płatność do TUZ objętych płatnościami: w ramach jednej z praktyk Rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi, ekologicznymi, rolno-środowiskowo-klimatycznymi*)

Warunkiem uzyskania płatności w danym roku jest wystąpienie na TUZ zalania lub podtopienia, zdefiniowanego jako stan wysycenia profilu glebowego wodą na poziomie przynajmniej 80%, w okresie między 1 maja a 30 września, przez okres co najmniej 12 następujących po sobie dni.

Szacowana stawka ok. 63 EUR/ha

*wybrane: warianty pakietów 4 i 5 działania rolno-środowiskowo-klimatycznego i interwencje rolno-środowiskowo-klimatycznych

Ekoschemat: Dobrostan zwierząt (1)

Wsparcie za realizację zobowiązań w zakresie dobrostanu zwierząt, które wykraczają ponad odpowiednie obowiązkowe normy wynikające z powszechnie obowiązującego prawa.

Ma na celu zrekompensowanie dodatkowych poniesionych kosztów i utraconych dochodów w wyniku wprowadzenia praktyk hodowlanych związanych z podwyższonym dobrostanem zwierząt.

KONTYNUACJA wsparcia dla gatunków/grup zwierząt objętych działaniem Dobrostan zwierząt PROW 2014-2020 tj.: świnie (lochy, tuczniki), bydło (krowy mleczne, krowy mamki) i owce

oraz **ROZSZERZENIE** o:

- kury nioski
- kurczęta brojlery
- indyki mięsne
- konie
- bydło opasowe
- kozy

Średni roczny budżet w latach 2023-2027

- ok. 275 mln EUR/rok

Ekoschemat: Dobrostan zwierząt (2)

ŚWINIE I BYDŁO – system punktowy   **1 pkt = 22,47 EUR* (≈100 zł)**

System punktowy - poszczególnym praktykom poprawiającym dobrostan zwierząt przypisano odpowiednią liczbę punktów.

Warunek przystąpienia do realizacji ekoschematu w systemie punktowym:

- zapewnienie zwierzętom utrzymywanym bez uwięzi zwiększonej o co najmniej 20% powierzchni bytowej w budynkach/pomieszczeniach;

Wyjątek - krowy mleczne, które są wypasane – zapewnienie wypasu w sezonie wegetacyjnym, bez uwięzi.

Ekoschemat: Dobrostan zwierząt (3)

ŚWINIE I BYDŁO – system punktowy

Punktowane są zarówno praktyki dotychczas proponowane, jak i **nowe praktyki**, które przyczynią się do wzrostu poziomu dobrostanu zwierząt takie jak:

- **zwiększenie powierzchni bytowej o co najmniej 50%** w pomieszczeniach/budynkach (świnie i bydło),
- **utrzymanie na ściółce** ze słomy lub podobnego materiału lub wydzielenie części ze ściółką ze słomy lub podobnego materiału o powierzchni pozwalającej zwierzętom na jednoczesny odpoczynek (świnie i bydło),
- zapewnienie wybiegu przez co najmniej 4 godz. dziennie przez cały rok (bydło),
- zapewnienie wypasu, bez uwięzi, przez co najmniej 120 dni w sezonie wegetacyjnym (przez min. 6 godz. dziennie) - bydło,
  - Jeśli rolnik zapewnia wypas w okresie wegetacyjnym przez cały dzień wówczas uznaje się, że realizuje wypas i wybieg jednocześnie,
- **późniejsze odsadzenie młodych od matki** (świnie i bydło):
  - cielęta - nie wcześniej niż w 5. dniu od dnia ich urodzenia.,
  - prosięta - nie wcześniej niż w 35. dniu od dnia ich urodzenia.,
- **utrzymanie świń w cyklu zamkniętym.**

Ekoschemat: Dobrostan zwierząt (4)

Wysokość płatności dobrostanowych [pkt/szt.]

Grupa technologiczna	Lochy	Tuczniki	Krowy mleczne	Krowy mamki	Opasy
Praktyka					
Zwiększenie powierzchni bytowej w budynkach/ pomieszczeniach o co najmniej 20%	3,9	0,4	6,9	3,6	0,8
Utrzymanie na ściółce	1,6	0,6	1,0	0,9	0,9
Późniejsze odsadzanie młodych	2,7	nd	1,7	nd	nd
Cykl zamknięty	nd	0,3	nd	nd	nd
Wybieg	nd	nd	2,0	1,5	2,8
Wypas	nd	nd	3,1	1,5	2,9
Zwiększenie powierzchni bytowej w budynkach/ pomieszczeniach o co najmniej 50%	9,3	0,6	10,0	9,1	2,0

1 punkt = 22,47 EUR; kurs PLN/EUR corocznie ustalany na ostatni dzień roboczy września danego roku

Ekoschemat: Dobrostan zwierząt (5)

OWCE, KOZY, KONIE, DRÓB – system wariantowy

System wariantowy - płatność będzie przysługiwała za realizację pakietu wymogów dla danego gatunku/grupy technologicznej zwierząt.

Zwierzęta objęte systemem wariantowym:

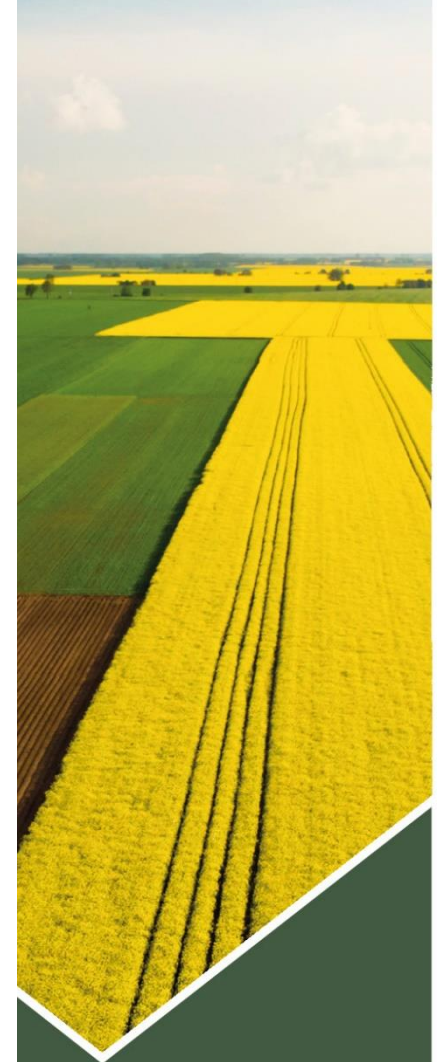
- **Owce** - 34,72 EUR/szt.
- **Kozy** – 33,53 EUR/szt.
- **Konie** (zwiększona powierzchnia w budynkach/pomieszczeniach) – 97,22 EUR/szt.
- **Konie** (system otwarty) – 44,02 EUR/szt.
- **Kury nioski** – 3,18 EUR/szt.bb
- **Kurczęta brojlery** – 0,04 EUR/szt.
- **Indyki z przeznaczeniem na produkcję mięsa** – 0,67 EUR/szt.

Degresywność płatności (w obrębie danej grupy technologicznej zwierząt):

- do 100 DJP – 100% płatności
- powyżej 100 DJP do 150 DJP – 75% płatności
- powyżej 150 DJP – brak płatności

Płatności w ramach II filaru WPR

Interwencja – Rolnictwo ekologiczne (1)

Kontynuacja wsparcia wdrażanego w ramach działania Rolnictwo ekologiczne PROW 2014-2020, tzn. **wsparcie do powierzchni różnych grup upraw tj.: rolnicze, warzywne, zielarskie, sadownicze podstawowe, jagodowe, sadownicze ekstensywne, paszowe oraz TUZ**, prowadzonych zgodnie z zasadami rolnictwa ekologicznego: w okresie konwersji i po okresie konwersji.

Zobowiązania ekologiczne w ramach interwencji będą podejmowane przez rolników **na okres 5 lat.**

Rolnicy będą mieli **obowiązek posiadania planu działalności ekologicznej.**

Warunkiem przyznania płatności do upraw paszowych na GO oraz do TUZ jest **posiadanie zwierząt w obsadzie co najmniej 0,5 DJP/ha.**

Interwencja – Rolnictwo ekologiczne (2)

Szacowane stawki płatności w zależności od grupy upraw i okresu konwersji/po konwersji wynoszą **od 1 043 zł/ha do 3 105 zł/ha.**

Stawki płatności proponowane od 2023 r. są wyższe średnio **o 35%** w porównaniu do stawek z 2021 r. (i średnio **o 84%** względem stawek z 2015 r.).

Całkowity budżet interwencji na lata 2023-2027 wynosi ok. **905 mln EUR.**

Nowe rozwiązania m.in.:

1. Płatność dla **Małych gospodarstw z uprawami ekologicznymi** (dla gospodarstw o powierzchni do 10 ha UR) - **płatność w jednakowej wysokości do każdego ha UR** zadeklarowanego do płatności ekologicznych niezależnie od rodzaju uprawy. Szacowana stawka płatności – **1 640 zł/ha.**
2. **Dodatkowe** wsparcie dla gospodarstw ze **zrównoważoną produkcją roślinną i zwierzęcą** - obsada zwierząt od **0,5 do 1,5 DJP/ha** na każdy hektar UR w gospodarstwie. Dodatkowa szacowana płatność do każdego hektara zgłoszonego do płatności ekologicznej – **573 zł/ha.**
3. Uproszczony sposób wnioskowania zwierząt ekologicznych do ekoschematu Dobrostan zwierząt.

Interwencja – Rolnictwo ekologiczne (3)

	Szacowane stawki płatności [zł/ha]			
	w okresie konwersji	po okresie konwersji	w okresie konwersji z premią	po okresie konwersji z premią
Uprawy rolnicze	1 697	1 571	2 270	2 144
Uprawy warzywne	3 021	2 391	3 594	2 964
Uprawy zielarskie	1 856		2 429	
Uprawy paszowe na GO	1 638	1 504	2 211	2 077
TUZ	1 043		1 616	
Podstawowe uprawy sadownicze	3 105	1 961	3 678	2 534
Uprawy jagodowe	2 495	2 213	3 068	2 786
Ekstensywne uprawy sadownicze	1 326		1 899	
Małe gospodarstwa z uprawami ekologicznymi	1 640		2 213	
Premia za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą	573		-	

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne – art. 70 (1)

Beneficjent: rolnik lub inny beneficjent (posiadacz obszaru przyrodniczego)

1. **Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000 (stawka 912-1 612 zł/ha)** – budżet ok. 237 mln EUR
2. **Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000 (stawka 912-1 612 zł/ha)** – budżet ok. 300 mln EUR
3. **Ekstensywne TUZ na obszarach Natura 2000 (stawka 836 zł/ha) – NOWA** – budżet ok. 17,5 mln EUR

Wymogi związane z ekstensywnym rolniczym użytkowaniem gruntu, tj. odpowiednia liczba pokosów, ekstensywny wypas, dostosowanie terminów koszenia/wypasu do potrzeb ochrony przyrody.

4. **Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych powyżej 15 lat: jabłonie, grusze, czereśnie, wiśnie, śliwy (stawka 2 117 zł/ha)** – budżet ok. 700 tys. EUR
5. **Bioróżnorodność na gruntach ornych – NOWA** – budżet ok 2,8 mln EUR
  - **Wariant Wieloletnie pasy kwietne (stawka 3 501 zł/ha)**
Wysiew mieszanek wielogatunkowych (min. 10 gatunków, w tym roczne i wieloletnie) w formie pasów o szerokości od 3 do 9 m i powierzchni co najmniej 0,1 ha, a następnie utrzymanie wieloletnich pasów kwietnych.
  - **Wariant Ogródki bioróżnorodności (stawka 2 342 zł/ha)**
Uprawa roślin przewidzianych do wsparcia w ramach W1. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin oraz roślin zielarskich i warzywnych określonych w przepisach krajowych, z materiałów pozyskanych z kolekcji banków genów; min. 20 gatunków, powierzchnia od 0,1 do 0,5 ha

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne – art. 70 (2)

6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie – budżet ok. 6,8 mln EUR

1. Wariant Uprawa rzadkich gatunków lub odmian roślin (stawka 1411 zł/ha)

2. Wariant Wytwarzanie nasion lub materiału siewnego rzadkich gatunków lub odmian roślin (stawka 1619 zł/ha)

Uprawa/wytwarzanie materiału siewnego zagrożonych erozją genetyczną **odmian regionalnych** lub **amatorskich**, **odmian gatunków marginalnych**, **roślin rzadko uprawianych** określonych w przepisach krajowych; maksymalna powierzchnia wsparcia w ramach wariantów 1 i 2 nie może być łącznie większa niż 5 ha dla gatunku/odmiany

7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie – budżet ok. 102 mln EUR

Wsparcie lokalnych ras:

- bydło mleczne* (wsparcie do samic i samców) - 2 738 zł/szt.
- bydło mięsne* (wsparcie do samic i samców) - 1 752 zł/szt.
- konie (wsparcie do samic i samców) - 2 185 - 5 925 zł/szt.
- owce (wsparcie do samic; stawka uwzględnia utrzymanie samców) 500 zł/szt.
- świnie (wsparcie do samic i samców) - 1 335 zł/szt.
- kozy (wsparcie do samic; stawka uwzględnia utrzymanie samców) - 953 zł/szt.

*w przypadku bydła: dodatkowo jednorazowa płatność rekompensująca koszty udostępnienia samców w celu pozyskania nasienia 15 131 zł/szt.

- W latach 2021-2022 skrócenie okresu zobowiązań do 2 lat oraz od 2023 r. wzrost stawek płatności średnio o 16%

Interwencje leśne i zadrzewieniowe (1)

- **Wsparcie na zalesianie** - Plan Strategiczny 2023-2027

Beneficjent:

- 1) **Rolnik**, będący właścicielem gruntu, z wyłączeniem jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej reprezentujących Skarb Państwa w zakresie zarządzania mieniem.
- 2) **Jednostki samorządu terytorialnego**, będące właścicielami gruntów rolnych oraz gruntów innych niż rolne.

Stawki:

- **od 16 000 do 21 000 zł/ha** - wsparcie na zalesienie (inwestycje)
- **od 900 do 1 500 zł/ha/rok** - premia pielęgnacyjna (przez 5 lat)
- **1 438 zł/ha/rok** - premia zalesieniowa (przez 12 lat do zalesionych gruntów rolnych oraz przez 5 lat do gruntów z sukcesją naturalną)

Budżet: Roczny budżet dla interwencji w zakresie wsparcia na zalesienie wynosi 2,3 mln EUR, a całkowity budżet wynosi 11,6 mln EUR.

Interwencje leśne i zadrzewieniowe (2)

- **Zwiększono stawki premii zalesieniowej dla:**

1. **PROW 2004-2006 (zobowiązania 20-letnie) z:**

- 1400 zł/ha/rok **do 1 962 zł/ha/rok** - dla beneficjentów, którzy uzyskali, co najmniej 20% dochodów z rolnictwa
- 360 zł/ha/rok **do 490 zł/ha/rok** - dla beneficjentów, którzy uzyskali mniej niż 20% dochodów z rolnictwa

2. **PROW 2007-2013 (zobowiązania 15-letnie) z:**

- 1 190 zł/ha/rok **do 1 438 zł/ha/rok** - dla beneficjentów, którzy są uprawnieni do płatności bezpośrednich
- 1 580 zł/ha/rok **do 1 962 zł/ha/rok** - dla beneficjentów niekwalifikujących się do płatności bezpośrednich

3. **PROW 2014-2020:**

- **zwiększenie stawki premii zalesieniowej z 1 215 zł/ha/rok do 1 438 zł/ha/rok** (zobowiązania 12-letnie)
- premia pielęgnacyjna od 794 zł/ha/rok do 1 628 zł/ha/rok (zobowiązania 5-letnie)

Interwencje leśne i zadrzewieniowe (3)

- **Inwestycje mające na celu zwiększenie bioróżnorodności i odporności lasów**

Beneficjent: Właściciele lasów prywatnych lub ich stowarzyszenia, lub wspólnoty gruntowe.

Stawki:

- **od ok. 8 000 do 22 000 zł/ha** - w przypadku inwestycji mających na celu zwiększenie różnorodności biologicznej istniejących lasów,
- **od ok. 1 500 do 2 300 zł/ha** - w przypadku cięć pielęgnacyjnych zwiększających odporność i zdrowotność drzewostanów.

Budżet: Roczny budżet dla interwencji wynosi 2,4 mln EUR, a całkowity budżet wynosi 12 mln EUR.

- **Tworzenie zadrzewień śródpolnych**

Beneficjent: Rolnik, będący właścicielem gruntu z wyłączeniem jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej reprezentujących Skarb Państwa w zakresie zarządzania mieniem. Jednostki samorządu terytorialnego - będące właścicielami gruntów rolnych.

Stawki:

- **na tworzenie** zadrzewień śródpolnych zróżnicowane są w zależności od ukształtowania terenu oraz rodzaju materiału użytego do zabezpieczenia drzewek przed zniszczeniem i wynoszą **od ok. 10 000 do 18 000 zł/ha**
- **na utrzymanie i pielęgnację** założonych zadrzewień śródpolnych (udzielane w ramach 5-letniej premii) wynoszą **2 494 zł/ha/rok**.

Budżet: Roczny budżet dla interwencji Tworzenie zadrzewień śródpolnych wynosi 1,2 mln EUR, a całkowity budżet wynosi 6 mln EUR.

Interwencje leśne i zadrzewieniowe (4)

- **Zakładanie systemów rolno-leśnych**

Stawki:

- **na zakładanie** systemów rolno-leśnych są zróżnicowane w zależności od ukształtowania terenu oraz rodzaju materiału użytego do zabezpieczenia drzewek i wynoszą **od ok. 3 000 do 7 000 zł/ha**
- **na utrzymanie i pielęgnację** założonych systemów rolno-leśnych (udzielane w ramach 5-letniej premii) wynoszą **300 zł/ha/rok**.

Budżet: Roczny budżet dla interwencji Zakładanie systemów rolno-leśnych wynosi 1,2 mln EUR, a całkowity budżet wynosi 6 mln EUR.

Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW) (1)

Beneficjent: rolnik prowadzący działalność rolniczą na wyznaczonych obszarach ONW

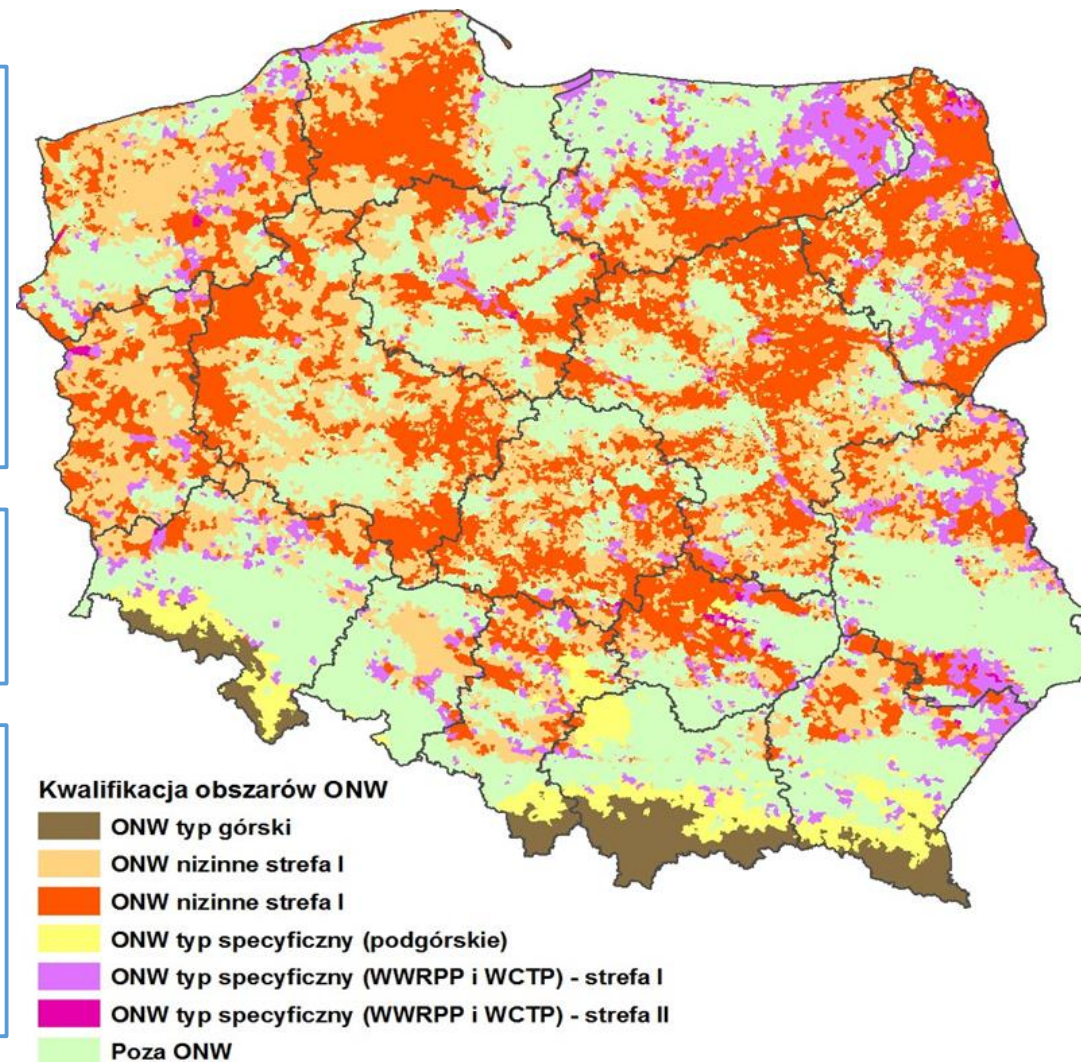
Forma wsparcia: pomoc w formie rocznej płatności na hektar użytków rolnych położonych na obszarach, na których występują ograniczenia naturalne dla produkcji rolnej tzw. **obszarach ONW**, z uwzględnieniem degresywności stawek

Degresywność stawek:

do 25 ha – 100% płatności
25,01 - 50 ha – 50% płatności
50,01 - 75 ha – 25% płatności

Budżet: 1,480 mln euro

Średniorocznie (na kampanię) o płatności ONW ubiega się ok. **785 tys.** rolników na łączną powierzchnię ok. **7 mln ha** oraz wypłacanych jest około **1,3 mld** złotych

Rozwiązania bez zmian w stosunku do PROW 2014-2020

Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW) (2)

Wsparcie w ramach interwencji jest udzielane w zależności od rodzaju obszaru ONW, z podziałem na:

➤ płatności dla obszarów, na których występują znaczące ograniczenia naturalne (**ONW z ograniczeniami naturalnymi**) w podziale na dwie strefy:

- **ONW z ograniczeniami naturalnymi strefa I - 179** zł/ha/rok
- **ONW z ograniczeniami naturalnymi strefa II - 264** zł/ha/rok

Wyznaczanie **obszarów z ograniczeniami naturalnymi** zostało wykonane w oparciu o jednolite w całej UE kryteria biofizyczne dotyczące, warunków klimatycznych, pokrywy glebowej oraz ukształtowania terenu.

Podział na strefy wynika ze zróżnicowania stopnia występowania ograniczeń naturalnych na danym terenie, mierzonych krajowym wskaźnikiem Waloryzacji Rolniczej Przestrzeni Produkcyjnej (WWRPP).

➤ płatności dla obszarów charakteryzujących się innymi szczególnymi ograniczeniami (**ONW typ specyficzny**) w podziale na dwie strefy:

- **ONW typ specyficzny strefa I - 179** zł/ha/rok
- **ONW typ specyficzny strefa II - 264** zł/ha/rok

Wyznaczenie zostało wykonane w oparciu o wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej (**WWRPP**) oraz wskaźnik cenności przyrodniczo-turystycznej (**WCPT**). Do ONW typ specyficzny strefa I zaliczają się gminy lub obręby ewidencyjne o wysokich walorach przyrodniczych i turystycznych.

Obszary, w których co najmniej 50% powierzchni użytków rolnych znajduje się **powyżej 350 m n.p.m.** obszary z niekorzystnymi warunkami dla produkcji rolnej (wartość WWRPP poniżej 52 punktów), które nie zostały włączone do ONW z ograniczeniami naturalnymi na podstawie kryteriów biofizycznych.

Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW) (3)

Wsparcie w ramach interwencji jest udzielane w zależności od rodzaju obszaru ONW, z podziałem na:

➤ płatności dla obszarów górskich (**ONW typ górski**)

do obszarów **ONW typ górski** zalicza się gminy i obręby ewidencyjne, w których ponad połowa użytków rolnych jest położona powyżej wysokości 500 m n.p.m.

Wsparcie na obszarach ONW górskich wynosi **450** zł/ha/rok

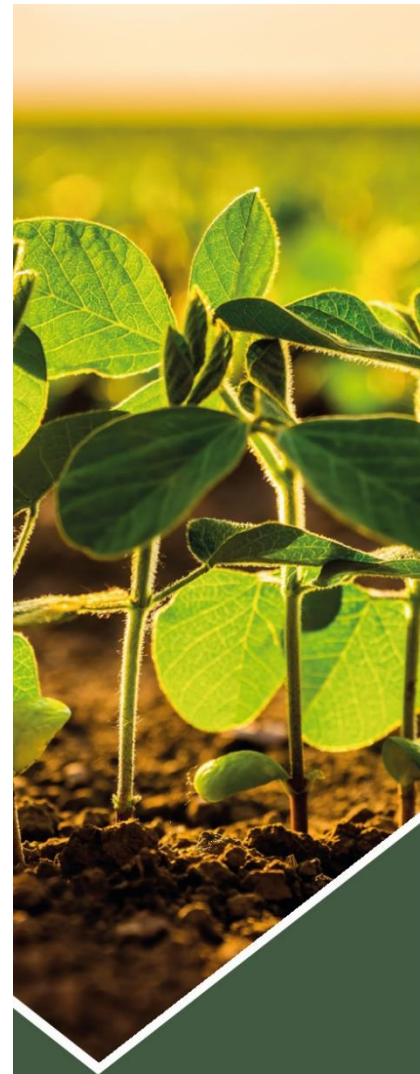
➤ płatności dla gospodarstw rolnych posiadających **minimalną obsadę zwierząt, co najmniej 0,5 DJP/ha UR** w całym gospodarstwie

płatności te przysługują do obszarów położonych na obszarach **ONW typ górski** i tzw. **podgórski** czyli obszarów ONW typ specyficzny strefy II, które spełniają warunek, że **co najmniej 50% powierzchni użytków rolnych znajduje się powyżej 350 m n.p.m.**

W zależności od przynależności do obszaru ONW, wsparcie to wynosi odpowiednio:

- **750** zł/ha/rok dla **ONW typ górski** oraz
- **550** zł/ha/rok dla **ONW tzw. typ podgórski**

Dziękuję za uwagę

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

Część II

informacja nt. Interwencji na rzecz rozwoju obszarów wiejskich Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027

Joanna Gierulska

Dyrektor Departamentu Wspólnej Polityki Rolnej, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje)

Całkowity budżet interwencji	Środki UE w euro	Środki publiczne w euro
	214 610 342,37	390 200 623,00

Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw

Obszar A Operacje dotyczące produkcji zwierzęcej polegające na stosowaniu rozwiązań rolnictwa precyzyjnego w budynkach lub budowlach służących do produkcji zwierzęcej;

Obszar B Operacje dotyczące produkcji ekologicznej w gospodarstwach prowadzących produkcję ekologiczną;

Obszar C Operacje dotyczące produkcji rolnej prowadzonej w gospodarstwie polegające na zwiększaniu dochodowości produkcji poprzez bezpieczne dla konsumenta i efektywne przedłużanie trwałości produktów, przechowywalność oraz lepsze przygotowanie do sprzedaży;

Obszar D Operacje dotyczące produkcji roślinnej polegające na zakupie lub leasingu maszyn do zbioru.

Beneficjent: Rolnik lub grupa rolników (obszar D)

Kryteria dostępu:

- wielkość ekonomiczna gospodarstwa co najmniej 25 tys. euro i nie więcej niż 250 tys. euro
- odpowiedni przychód ze sprzedaży w związku z prowadzoną działalnością rolniczą (co najmniej 75 tys. zł – obszary A, C i D, co najmniej 45 tys. zł – obszar B)
- pomoc dotyczy inwestycji, której realizacja doprowadzi do wzrostu wartości dodanej brutto w gospodarstwie, w szczególności w wyniku racjonalizacji technologii produkcji lub wprowadzenia innowacji, zmiany profilu produkcji, poprawy jakości produkcji lub zwiększenia wartości dodanej produktu, co najmniej o 10% w odniesieniu do roku bazowego w okresie 5 lat od dnia przyznania pomocy.

Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje) c.d.

Całkowity budżet interwencji	Środki UE w euro	Środki publiczne w euro
	214 610 342,37	390 200 623,00

Maksymalne wsparcie:

- 1 mln zł

w obszarze B w przypadku operacji polegających na:

- budowie lub modernizacji budynków lub budowli służących do produkcji ekologicznej z wykorzystaniem nowoczesnych technologii zakładające wyłącznie bezwzględne utrzymanie zwierząt lub
- zapewnieniu wybiegów oraz pastwisk dla zwierząt, w tym z wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań w obszarze C w przypadku przechowalni

- 300 tys. zł - w przypadku pozostałych operacji realizowanych w obszarach A, B, C i D.

W przypadku ubiegania się o pomoc w więcej niż jednym obszarze limity nie łączą się.

Intensywność pomocy:

- 65% kosztów operacji kwalifikujących się do wsparcia w przypadku rolników, którzy mają nie więcej niż 40 lat lub realizują operację w gospodarstwie prowadzącym działalność ekologiczną,
- 45% tych kosztów w przypadku pozostałych operacji.

Kryteria wyboru są w trakcie opracowania i będą podlegać zaopiniowaniu przez Komitet Monitorujący PS WPR.

Inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń

Całkowity budżet interwencji	Środki UE w euro	Środki publiczne w euro
	170 000 000,00	309 090 909,00

Inwestycje z zakresu dobrostanu zwierząt, które wykraczają ponad odpowiednie minimalne normy wynikające z powszechnie obowiązującego prawa oraz powszechnie stosowanych praktyk - dostęp do środowiska zewnętrznego poprzez możliwość korzystania z wybiegów czy pastwiska (dotyczy bydła), większą swobodę ruchu (w przypadku świń), odpowiedni mikroklimat w budynkach inwentarskich (dotyczy bydła lub świń), poprawiający ich zdrowotność i eliminujący stres termiczny.

Beneficjent: Rolnik, prowadzący chów lub hodowlę świń lub bydła.

Maksymalne wsparcie: 150 tys. zł.

Intensywność pomocy: do 65% kosztów kwalifikowalnych operacji.

Kryteria dostępu: Realizacja inwestycji jest uzasadniona wielkością produkcji prowadzonej w gospodarstwie, adekwatna do panujących w nim warunków gospodarowania oraz racjonalna pod względem kosztów.

Kryteria wyboru są w trakcie opracowania i będą podlegać zaooponowaniu przez Komitet Monitorujący PS WPR.

Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej

Całkowity budżet interwencji	Środki UE w euro	Środki publiczne w euro
	147 250 000,00	267 727273

Inwestycje w materialne lub niematerialne w szczególności dotyczące budowy lub zakupu:

Obszar A- nowe urządzenia do produkcji energii z biogazu rolniczego (elektryczna lub ciepło lub paliwo gazowe) do 50 kW lub instalacje produkujące energię z promieniowania słonecznego do 50 kW wraz z magazynami energii i systemami zarządzania energią lub z pompą ciepła - o ile będzie stanowiła integralną część instalacji produkującej energię z promieniowania słonecznego

Obszar B - systemy poprawiające efektywność energetyczną budynków gospodarskich służących produkcji rolnej takich jak budowa, przebudowa lub zakup kotłów na biomasę, systemy odzyskiwania ciepła (np.: z mleka, z budynków inwentarskich, ściółki, gnojowicy), przeszklenia dachowe, oświetlenie LED, a także termomodernizacja budynków gospodarskich służących do produkcji rolnej

Beneficjent: Rolnik.

Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej c.d.

Całkowity budżet interwencji	Środki UE w euro	Środki publiczne w euro
	147 250 000,00	267 727273

Maksymalne wsparcie: - 1 500 000 zł (obszar A), przy czym na inwestycje związane z produkcją energii z promieniowania słonecznego nie może przekroczyć 200 000 zł,
- 200 000 zł – (obszar B).

Rolnik może skorzystać zarówno z obszaru A lub B.

Maksymalna kwota pomocy łącznie na oba obszary nie może przekroczyć 1 700 000 zł.

Intensywność pomocy: do 65% kosztów kwalifikowalnych operacji.

Kryteria dostępu: - i) skorzystanie z usługi doradczej w zakresie OZE oraz poprawy efektywności energetycznej; ii) realizacja inwestycji jest uzasadniona ekonomicznie oraz wytworzona energia (elektryczna, ciepła lub paliwa gazowe) zostanie wykorzystana na potrzeby własne gospodarstwa.

Kryteria wyboru są w trakcie opracowania i będą podlegać zaopiniowaniu przez Komitet Monitorujący PS WPR.

Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF

	Środki UE w euro	Środki publiczne w euro
Całkowity budżet interwencji	38 500 000,00	70 000 000,00

Inwestycje dotyczące bioasekuracji, w tym wykonanie ogrodzenia chlewni i zakup urządzeń służących bioasekuracji.

Beneficjent: rolnik, prowadzący chów lub hodowlę świń

Maksymalne wsparcie: 100 000 zł

Intensywność pomocy: do 80% kosztów kwalifikowalnych operacji lub do 80% ustalonych stawek

Kryteria dostępu:

- minimum 50 sztuk świń w stadzie
- limit liczby świń w stadzie nie obowiązuje w przypadku chowu lub hodowli ras rodzimych: puławska, złotnicka biała, złotnicka pstra (ochrona zasobów genetycznych lub świń czystych ras – rejestr programów hodowlanych MRiRW)
- realizacja inwestycji jest uzasadniona wielkością produkcji prowadzonej w gospodarstwie, adekwatna do panujących w nim warunków gospodarowania oraz racjonalna pod względem kosztów.

Kryteria wyboru są w trakcie opracowania i będą podlegać zaopiniowaniu przez Komitet Monitorujący PS WPR.

Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu

Całkowity budżet interwencji	Środki UE w euro	Środki publiczne w euro
	119 622 600,00	217 495 636,00

Ochrona zasobów naturalnych oraz klimatu poprzez wsparcie inwestycyjne. Ułatwi to gospodarstwom rolnym spełnianie warunków technicznych w zakresie ograniczania presji rolnictwa na środowisko naturalne.

Beneficjent: Rolnik lub grupa rolników (co najmniej 3)

Maksymalne wsparcie: 200 tys. zł.

Intensywność pomocy:

- do 80% kosztów kwalifikowalnych operacji (grupa rolników)
- do 80% ustalonych stawek jednostkowych (grupa rolników),
- do 65% kosztów kwalifikowalnych operacji lub do 65% ustalonych stawek (rolnik).

Kryteria dostępu: i) inwestycja musi być uzasadniona wielkością produkcji prowadzonej w gospodarstwie, adekwatna do panujących w nim warunków gospodarowania oraz racjonalna pod względem kosztów; ii) inwestycje w zakresie gospodarowania wodą muszą być zgodne z przepisami ustawy Prawo wodne; iii) inwestycje nie mogą negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000; iv) wsparcie na operację, wspólne może zostać przyznane wyłącznie na nowe maszyny lub urządzenia

Inwestycje przyczyniające się do ochrony środowiska i klimatu c.d.

Całkowity budżet interwencji	Środki UE w euro	Środki publiczne w euro
	119 622 600,00	217 495 636,00

Wsparcie dotyczy doposażenia gospodarstw w nowoczesny sprzęt i technologie, w tym rozwiązania cyfrowe, pozwalające skuteczniej realizować ekoschematy oraz zobowiązania rolno-środowiskowe.

Inwestycje dotyczące zakupu/budowy maszyn/instalacji do:

- niskoemisyjnego/precyzyjnego stosowania nawozów/ŚOR,
- mechanicznej/biologicznej ochrony/pielęgnacji roślin,
- przechowywania nawozów mineralnych, niskoemisyjnego utrzymania zwierząt,
- ochrony gleby/bioróżnorodności (uprawa bezorkowa, siew pasowy, siew poplonów, zbiór biomasy),
- adaptujących do zmian klimatu (mikroklimat budynków inwentarskich, wodopoje, siatki przeciwgradowe, systemy zarządzania).

Kryteria wyboru są w trakcie opracowania i będą podlegać zaopiniowaniu przez Komitet Monitorujący PS WPR.

Rozwój małych gospodarstw

Całkowity budżet interwencji	Środki UE w euro	Środki publiczne w euro
	188 100 000,00	342 000 000,00

Interwencja wspiera rozwój małych gospodarstw o wielkości ekonomicznej poniżej 25 tys. euro, które w wyniku realizacji operacji osiągną wzrost wartości sprzedaży wyprodukowanych lub przetworzonych produktów rolnych.

Beneficjent: Rolnik

Maksymalne wsparcie: - 120 tys. zł – gospodarstwa rozpoczynające działalność w zakresie wprowadzania produktów na rynek w ramach tzw. krótkiego łańcucha dostaw (RHD, sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie) oraz gospodarstwa prowadzące produkcję ekologiczną.

- 100 tys. zł – pozostałe.

Intensywność pomocy: 85 % kosztów operacji

Kryteria dostępu: Przedłożenie biznesplanu, realizacja operacji zwiększającej orientację rynkową gospodarstwa, osiągnięcie co najmniej 30% wzrostu sprzedaży produktów.

Kryteria wyboru są w trakcie opracowania i będą podlegać zaopiniowaniu przez Komitet Monitorujący PS WPR.

Premie dla młodych rolników

Całkowity budżet interwencji	Środki UE w euro	Środki publiczne w euro
	315 113 100,00	572 932 909,00

Rozpoczynanie i rozwój działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym przez młodych rolników, zapewniając dostęp do kapitału niezbędnego w początkowej fazie prowadzenia gospodarstwa.

Beneficjent: Młody rolnik będący pełnoletnią osobą fizyczną, który nie ukończył 40 roku życia, po raz pierwszy rozpoczynający prowadzenie działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym jako jedyny kierujący i który pracuje w tym gospodarstwie.

Prowadzenie działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym rozpoczyna się z dniem, gdy osoba ubiegająca się o przyznanie pomocy stała się właścicielem lub objęła w posiadanie gospodarstwo rolne o powierzchni co najmniej 1 ha użytków rolnych. Wniosek o przyznanie pomocy może złożyć osoba, która na tym etapie nie jest jeszcze właścicielem lub posiadaczem co najmniej 1 ha UR.

Wsparcie: Ryczałt (premia) w wysokości 200 000 zł wypłacana w dwóch ratach.

Kryteria dostępu: (i) rozpoczęcia prowadzenia działalności rolniczej (w gospodarstwie rolnym) nie wcześniej niż w okresie 24 miesięcy przed dniem złożenia wniosku; (ii) rozpoczęcia, najpóźniej w terminie 12 miesięcy od dnia przyznania pomocy, prowadzenia, jako kierujący, działalności rolniczej w gospodarstwie o powierzchni użytków rolnych równej co najmniej średniej wojewódzkiej lub krajowej (tej niższej) lub o wielkości ekonomicznej równej co najmniej 15 000 euro; powierzchnia użytków rolnych tego gospodarstwa nie może przekraczać 300 ha, a jego wielkość ekonomiczna – 150 000 euro; (iii) przedłożenia biznesplanu; (iv) posiadanie odpowiednich kwalifikacji zawodowych lub zobowiązanie się do ich uzupełnienia.

Premie dla młodych rolników c.d.

Całkowity budżet interwencji	Środki UE w euro	Środki publiczne w euro
	315 113 100,00	572 932 909,00

Beneficjent jest zobowiązany m. in. do:

- realizacji założeń biznesplanu;
- prowadzenia działalności rolniczej jako kierujący do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy;
- uzupełnienia kwalifikacji zawodowych – jeśli nie posiadał odpowiednich kwalifikacji lub umiejętności ubiegając się o pomoc;
- osiągnięcia co najmniej 60-procentowego udziału przychodów uzyskiwanych w związku z prowadzoną w gospodarstwie działalnością rolniczą we wszystkich przychodach i utrzymania go do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy;
- osiągnięcia wzrostu wielkości ekonomicznej gospodarstwa i utrzymania jej na zwiększonym poziomie do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy;
- utrzymania nabytych w ramach operacji środków trwałych;
- prowadzenia rachunkowości rolniczej, w tym ewidencji przychodów i rozchodów.

Kryteria wyboru są w trakcie opracowania i będą podlegać zaopiniowaniu przez Komitet Monitorujący PS WPR.

Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym

Całkowity budżet interwencji	Środki UE w euro	Środki publiczne w euro
	74 800 000,00	136 000 000,00

Poprawa rozłogu gruntów, a w konsekwencji – poprawa konkurencyjności polskiego rolnictwa poprzez realizację inwestycji polegających na budowie lub modernizacji dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych oraz urządzeń wodnych zwiększających retencję.

Beneficjent: Powiat

Maksymalne wsparcie:

Wysokość pomocy na opracowanie projektu scalenia nie może przekroczyć kwoty:

- równowartości 3 600 zł na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla województw: dolnośląskiego, lubelskiego, małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego, świętokrzyskiego;
- równowartości 2 925 zł na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla pozostałych województw.

Wysokość pomocy na wykonanie zagospodarowania poscaleniowego nie może przekroczyć kwoty:

- równowartości 9 000 zł na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla województw: dolnośląskiego, lubelskiego, małopolskiego, podkarpackiego, śląskiego, świętokrzyskiego;
- równowartości 8 550 zł na 1 ha gruntów objętych postępowaniem scaleniowym dla pozostałych województw.

Intensywność pomocy: 100% kosztów kwalifikowalnych.

Kryteria dostępu: (i) co najmniej 50% powierzchni uprawnionej do płatności bezpośrednich; (ii) co najmniej 50% właścicieli wystąpiło do starosty; (iii) decyzja środowiskowa.

Kryteria wyboru są w trakcie opracowania i będą podlegać zaopiniowaniu przez Komitet Monitorujący PS WPR.

Rozwój współpracy producentów w ramach systemów jakości żywności

	Środki UE w euro	Środki publiczne w euro
Całkowity budżet interwencji	11 549 900,00	20 999 818,00

Wzmocnienie i rozwój współpracy producentów w ramach systemów jakości żywności oraz rozwój produkcji i zapewnienie dostępności produktów wytwarzanych w ramach systemów jakości żywności na rynku.

Beneficjent: współpracujący producenci w ramach systemów jakości żywności – co najmniej 5 członków, w tym co najmniej 4 rolników.

Wsparcie: przyznawane na okres 4 lat:

A) zarządzanie współpracą – ryczałt dotyczący zarządzania wspólnymi działaniami w danym systemie jakości żywności.

B) refundacja kosztów kwalifikowalnych wynikających z planu rozwoju współpracy w danym systemie jakości żywności.

Poziom wsparcia:

- obszar A – ryczałt – 100%, maksymalnie 120 000 zł /rok.

- obszar B – refundacja do 70% kosztów kwalifikowalnych. Wysokość refundacji nie może przekroczyć kwoty 200 000 zł w okresie 4 lat objęcia wsparciem.

Maksymalna kwota pomocy dla beneficjenta w okresie 4 lat nie może przekroczyć kwoty 680 000 zł.

Rozwój współpracy producentów w ramach systemów jakości żywności c.d.

	Środki UE w euro	Środki publiczne w euro
Całkowity budżet interwencji	11 549 900,00	20 999 818,00

Rozwój współpracy w ramach systemów jakości żywności, poprzez m. in.:

- zwiększenie wielkości produkcji produktów wytwarzanych w ramach danego systemu jakości żywności, lub
- zwiększenie wielkości sprzedaży produktów wytwarzanych w ramach danego systemu jakości żywności, oraz co najmniej jedno z poniższych:
  - dostosowanie produkcji prowadzonej w ramach danego systemu jakości żywności do zmian wynikających ze zmian klimatycznych, dobrostanu zwierząt, zmian rynkowych;
  - uwzględnienie w produkcji prowadzonej w ramach systemu jakości żywności warunków zrównoważonego rozwoju;
  - rozwój wspólnych form marketingu i wspólnej identyfikacji produktu;
  - rozszerzenie rynku zbytu poprzez nowe kanały dystrybucji;
  - wejście w dalsze fazy łańcucha wartości poprzez realizowanie działalności przetwórczej.

Kryteria wyboru są w trakcie opracowania i będą podlegać zaopiniowaniu przez Komitet Monitorujący PS WPR.

Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności

	Środki UE w euro	Środki publiczne w euro
Całkowity budżet interwencji	20 331 450,00	36 966 273,00

Wsparcie na działania informacyjno-promocyjno-marketingowe

Beneficjent: grupa producentów o dowolnej formie organizacyjno-prawnej, która składa się co najmniej z 2 członków, którzy wytwarzają na terytorium RP produkty rolne lub środki spożywcze, przeznaczone bezpośrednio lub po przetworzeniu do spożycia przez ludzi, w ramach unijnych lub krajowych systemów jakości.

Wsparcie: do 70 % kosztów kwalifikowalnych, poniesionych bezpośrednio na przeprowadzenie operacji o charakterze informacyjnym, marketingowym i promocyjnym.

Kryteria dostępu: i) działania dotyczą systemu jakości żywności lub produktów wytworzonych w systemach, w tym symboli, oznaczeń, skrótów oznaczających uczestnictwo w systemach jakości żywności; ii) nie korzystał z PROW 2007-2013 oraz PROW 2014-2020 chyba że jest to nowe przedsięwzięcie marketingowe

Kryteria wyboru są w trakcie opracowania i będą podlegać zaopiniowaniu przez Komitet Monitorujący PS WPR.

Zarządzanie ryzykiem

Całkowity budżet interwencji	Środki UE w euro	Środki publiczne w euro
Dopłaty do składek ubezpieczenia zwierząt gospodarskich	27 449 281,00	49 907 784,00
Dofinansowanie Funduszy Wzajemności	30 800 000,00	56 000 000,00

Dopłaty do składek ubezpieczenia zwierząt gospodarskich

Beneficjent: rolnik, który dołączy do wniosku polisy ubezpieczenia wraz z dowodem opłacenia składki z tytułu zawarcia umowy

Maksymalne wsparcie: dotacja w postaci refundacji 70% kosztów zawarcia umowy ubezpieczenia zwierząt od ryzyka wystąpienia choroby.

Intensywność pomocy: średnia wysokość pomocy udzielonej beneficjentowi do jednej polisy ubezpieczenia wynosi 7 650 zł.

Dofinansowanie Funduszy Wzajemności

Beneficjent: fundusze wzajemnościowe. Rolnicy - członkowie funduszu wzajemnościowego są ostatecznymi odbiorcami pomocy

Maksymalne wsparcie: dotacja w formie refundacji 70% kosztów utworzenia funduszu i 70% kosztów wypłaconych odszkodowań.

Intensywność pomocy: Intensywność pomocy: średnie wsparcie dla jednego funduszu w okresie 4 lat wyniesie 41,5 mln zł, co daje wartość średnio rocznie 10 383 334 zł dla jednego funduszu.

Odszkodowanie będzie wypłacane ze środków Funduszu za szkody spowodowane wystąpieniem ubezpieczonych ryzyk powodujących straty wynoszące ponad 20% sumy ubezpieczenia.

Współpraca Grup Operacyjnych EPI

	Środki UE w euro	Środki publiczne w euro
Całkowity budżet interwencji	59 950 000,00	109 000 000,00

Tworzenie grup operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa (GO EPI) oraz opracowanie i wdrożenie innowacyjnych projektów tych grup, z uwzględnieniem potrzeb rolników, łączące partnerów dysponujących wiedzą z wzajemnie uzupełniających się dziedzin oraz oparte na interaktywnym modelu innowacji.

Zakres: 1) utworzenie GO EPI i opracowanie planu operacji GO EPI dotyczącej realizacji operacji, z uwzględnieniem potrzeb rolników, 2) realizację operacji przez GO EPI, z uwzględnieniem potrzeb rolników, z preferencją dla operacji do 350 tys. zł.

Beneficjent: 1. Wsparcie przygotowawcze - osoba fizyczna/osoba prawna/jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej ze zdolnością prawną (1 podmiot zdolny do zawarcia umowy). 2. Realizacja operacji - osoby fizyczne/osoby prawne/ jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej ze zdolnością prawną – partnerzy GO EPI nieposiadającej zdolności prawnej, GO EPI posiadająca zdolność prawną.

Wsparcie: Wsparcie przygotowawcze – do 50 tys. zł w oparciu o planowany budżet projektu złożonego przez wnioskodawcę; Realizacja operacji – do 2,5 mln zł na jedną operację, w formie dotacji.

Współpraca Grup Operacyjnych EPI c.d.

	Środki UE w euro	Środki publiczne w euro
Całkowity budżet interwencji	59 950 000,00	109 000 000,00

Cel wsparcia:

- Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw – np. poprzez opracowanie projektów na rzecz optymalizacji produkcji czy też rozwoju technologii i cyfryzacji sektora.
- Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości – np. poprzez nowe formy współpracy, alternatywne łańcuchy dostaw, nowe kanały dystrybucji i informacji rynkowej, produkcja żywności wysokiej jakości, przetwórstwo, biogospodarka.
- Ochrona klimatu i zasobów – np. poprzez zrównoważone korzystanie z zasobów naturalnych w rolniczej przestrzeni produkcyjnej.
- Wyzwania społeczne dotyczące żywności i zdrowia – np. poprzez ograniczenie stosowania ŚOR, antybiotyków, działania w zakresie jakości produkcji i dobrostanu.

Kryteria wyboru są w trakcie opracowania i będą podlegać zaopiniowaniu przez Komitet Monitorujący PS WPR.

LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)

	Środki UE w euro	Środki publiczne w euro
Całkowity budżet interwencji	389 680 000,00	708 509 091,00

Budowanie lokalnej tożsamości bazującej na aktywizacji społecznej i przy wykorzystaniu miejscowych zasobów w sposób zapewniający najlepsze zaspokojenie potrzeb społeczności wiejskich, w tym poprzez wykorzystanie wiedzy, innowacji i rozwiązań cyfrowych. W ramach interwencji są 2 komponenty: **Wdrażanie LSR** i **Zarządzanie LSR**

Wdrażanie LSR - Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju - poprzez realizację zróżnicowanych operacji/ projektów/ inicjatyw w zakresach objętym wsparciem, w tym m.in.: projekty grantowe i operacje własne LGD oraz projekty współpracy;

Zarządzanie LSR - Zarządzanie lokalnymi strategiami rozwoju i animacja.

Beneficjent: komponent Wdrażanie LSR: osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej.

komponent Zarządzanie LSR – LGD, których LSR zostały wybrane do realizacji.

Wsparcie:

Wdrażanie LSR: działalność gospodarcza - do 150 tys. zł/Krótkie Łańcuch Żywności - do 350 tys. zł/ projekty grantowe - do 500 tys. zł. pozostałe

Zarządzanie LSR: pomoc jako określony % wsparcia udzielonego w ramach Wdrażania LSR dla danej LSR.

LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) c.d.

	Środki UE w euro	Środki publiczne w euro
Całkowity budżet interwencji	389 680 000,00	708 509 091,00

Cele wsparcia (dot. rolnictwa):

1.rozwój przedsiębiorczości, biogospodarki, zielonej gospodarki, np. poprzez: i) podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej przez osoby fizyczne, ii) rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej, iii) rozwijanie przedsiębiorstw społecznych.

2.rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych, np. w ramach: i) gospodarstw agroturystycznych, ii) zagród edukacyjnych, iii) gospodarstw opiekuńczych.

3.rozwój współpracy w ramach krótkich łańcuchów żywnościowych

4.poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej

5.kształtowanie świadomości obywatelskiej o znaczeniu zrównoważonego rolnictwa i gospodarki rolno-spożywczej.

6.Włączenie społeczne osób w niekorzystnej sytuacji.

Kryteria wyboru są w trakcie opracowania i będą podlegać zaopiniowaniu przez Komitet Monitorujący PS WPR.

Infrastruktura na obszarach wiejskich oraz wdrożenie koncepcji inteligentnych wsi

	Środki UE w euro	Środki publiczne w euro
Całkowity budżet interwencji	184 250 000,00	335 000 000,00

Wsparcie można uzyskać na rozwój infrastruktury wiejskiej w obszarze:

Obszar A Inwestycje w zakresie systemów indywidualnego oczyszczania ścieków

Obszar B Inteligentna wieś

Beneficjent: gmina lub związek międzygminny

Wsparcie: Obszar A – maksymalnie 1,5 mln zł; Obszar B – maksymalnie 10 mln zł; do 75% (i nie mniej niż 30%) kosztów kwalifikowalnych operacji

Kryteria dostępu:

- w obszarze A: operacja realizowana jest w miejscowościach położonych poza aglomeracjami zdefiniowanymi w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych.
- w obszarze B: przygotowana koncepcja inteligentnej wsi odpowiada wymaganiom określonym dla koncepcji inteligentnych wsi w interwencji LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS); zawiera elementy dla którego inwestorem może być gmina lub związek międzygminny.

Kryteria wyboru są w trakcie opracowania i będą podlegać zaopiniowaniu przez Komitet Monitorujący PS WPR

Doskonalenie zawodowe rolników

	Środki UE w euro	Środki publiczne w euro
Całkowity budżet interwencji	18 539 400,00	33 708 000,00

Szkolenia podstawowe oraz profilowane dla rolników, obejmujące zagadnienia związane z celami WPR oraz realizacją celów Europejskiego Zielonego Ładu, w tym dotyczące klimatu, środowiska i stosowania antybiotyków, w zakresie działalności rolniczej i wykorzystania zasobów gospodarstwa rolnego.

Beneficjent:

Szkolenia podstawowe dla rolników - ośrodki doradztwa rolniczego na terenie danego województwa.
Szkolenia profilowane dla rolników- podmioty prowadzące działalność szkoleniową lub konsorcja tych podmiotów, wybrane w ramach konkursu.

Wsparcie: Koszty szkoleń będą określane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w oparciu o stawki za osobogodzinę szkoleń z uwzględnieniem formy szkolenia (oddzielne stawki dla szkoleń w formule stacjonarnej i szkoleń w formule zdalnej).

Kryteria wyboru są w trakcie opracowania i będą podlegać zaopiniowaniu przez Komitet Monitorujący PS WPR.

Kompleksowe doradztwo rolnicze

	Środki UE w euro	Środki publiczne w euro
Całkowity budżet interwencji	75 093 000,00	136 532 727,00

Działania doradczo-upowszechnieniowe, dostosowane do indywidualnych potrzeb rolników lub grup rolników, obejmujące zagadnienia związane z celami WPR oraz realizacją celów Europejskiego Zielonego Ładu. W ramach interwencji zapewnia się wsparcie doradcze dla gospodarstw rolnych poprzez: doradztwo indywidualne realizowane w formie kompleksowych programów doradczych oraz doradztwo grupowe.

Beneficjent: Kompleksowe programy doradcze - ośrodki doradztwa rolniczego; Doradztwo grupowe - podmioty prowadzące działalność doradczą lub konsorcja tych podmiotów.

Wsparcie: Kompleksowe programy doradcze – Koszty jednostkowe za realizację poszczególnych usług doradczych. Wysokość kosztów jednostkowych będzie ustalana w oparciu o wyniki analiz prowadzonych przez niezależnych ekspertów.

Doradztwo grupowe - Płatność ryczałtowa wynosi 76 000 zł i dotyczy kosztów realizacji rocznego programu pracy grupy rolników.

Kryteria wyboru są w trakcie opracowania i będą podlegać zaopiniowaniu przez Komitet Monitorujący PS WPR.

Doskonalenie zawodowe kadr doradczych

	Środki UE w euro	Środki publiczne w euro
Całkowity budżet interwencji	4 835 550,00	8 791 909,00

Doskonalenie zawodowe kadr doradczych w celu zapewnienia wysokiej jakości doradztwa rolniczego obejmującego zagadnienia związane z celami WPR, w tym dotyczące klimatu i środowiska.

Beneficjent i wsparcie:

W ramach interwencji zapewnia się wsparcie następujących działań z zakresu doskonalenia zawodowego:

1. szkolenia podstawowe i uzupełniające - Beneficjent: Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie.
2. szkolenia profilowe - Beneficjent: podmioty prowadzące działalność szkoleniową lub konsorcja tych podmiotów. Koszty szkoleń będą kalkulowane w oparciu o stawki za osobogodzinę szkoleń, z uwzględnieniem formy szkolenia.
3. studia podyplomowe - Beneficjent: podmioty prowadzące działalność z zakresu doradztwa rolniczego. Refundacja: do 9 500 zł.
4. mentoring - Beneficjent: podmioty prowadzące działalność z zakresu doradztwa rolniczego. Ryczałt: do 8 500 zł.
5. praktyki. Beneficjent: podmioty wpisane na listę podmiotów oferujących praktyki dla doradców rolniczych. Koszt za jeden dzień praktyk dla jednego odbiorcy: 570 zł.

Kryteria wyboru są w trakcie opracowania i będą podlegać zaopiniowaniu przez Komitet Monitorujący PS WPR.

Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych

	Środki UE w euro	Środki publiczne w euro
Całkowity budżet interwencji	12 081 000,00	21 965 455,00

Przepływ wiedzy i informacji w zakresie rozwoju gospodarstw rolnych poprzez wizyty w gospodarstwach demonstracyjnych oraz rozwój bazy gospodarstw demonstracyjnych.

Beneficjent i zakres wsparcia:

1. transfer wiedzy w oparciu o demonstracje – Beneficjent: podmioty prowadzące działalność szkoleniową lub konsorcja tych podmiotów. Wsparcie na zakładanie i prowadzenie demonstracji oraz organizację i realizację wizyt w gospodarstwach demonstracyjnych będzie udzielane z wykorzystaniem kosztów uproszczonych lub na podstawie wynagrodzenia zgodnego z umową zawartą z beneficjentem wybranym w drodze przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych.
2. wzmocnienie bazy gospodarstw demonstracyjnych – Beneficjent: posiadacz gospodarstwa rolnego należącego do Sieci Gospodarstw Demonstracyjnych. Płatność ryczałtowa: 17 000 zł - w przypadku doposażenia gospodarstwa, nieobejmującego inwestycji o charakterze budowlanym; 49 500 zł w przypadku doposażenia gospodarstwa obejmującego inwestycje o charakterze budowlanym.

Kryteria wyboru są w trakcie opracowania i będą podlegać zaopiniowaniu przez Komitet Monitorujący PS WPR.

Instrumenty finansowe – wsparcie zwrotne

Całkowity budżet

Środki publiczne w euro

145 000 000,00

Korzyści wsparcia:

- zwiększenie dostępu do zewnętrznego źródła finansowania (poprzez gwarancję spłaty kredytu)
- obniżenie kosztów obsługi kredytu (dopłata do odsetek)

Beneficjenci: rolnicy, mikro, małe, średnie lub duże przedsiębiorstwa (wytwarzające pasze wolne od GMO) działające w obszarze rolnictwa, przetwórstwa rolno-spożywczego oraz świadczące usługi w sektorze rolnym/leśnym.

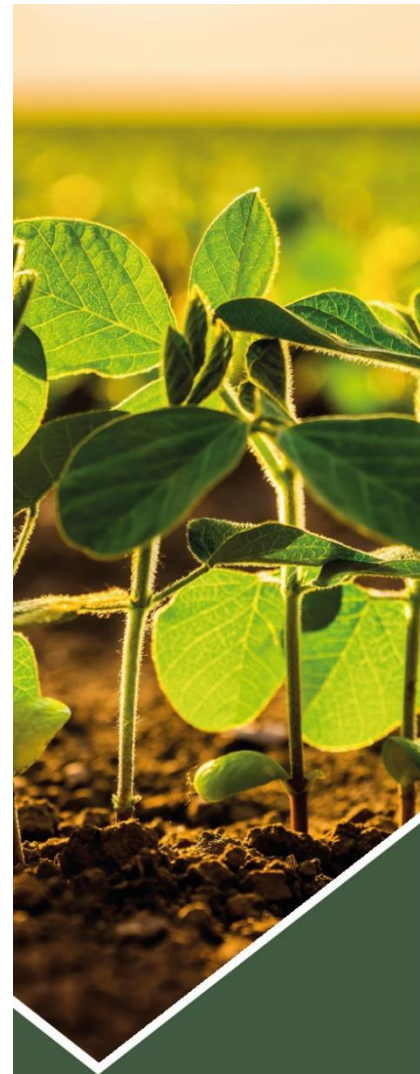
Forma wsparcia:

- gwarancja spłaty do 80 % kapitału kredytu,
- 50% dotacji na spłatę odsetek dla małych gospodarstw,
- od 50% do 100% dotacji na spłatę odsetek gdy inwestycja przyczynia się do ochrony środowiska i klimatu,
- 100 % dotacji na spłatę odsetek dla młodych rolników, w tym przy zakupie gruntów.

Wsparcie będzie oferowane w poniższych interwencjach:

1. Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność,
2. Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości,
3. Rozwój usług na rzecz rolnictwa i leśnictwa.

Dziękuję za uwagę

Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

Część III

informacja nt. Interwencji „rynkowych” Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027 Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027

Waldemar Guba

Dyrektor Departamentu Rynków Rolnych, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Wprowadzenie

Interwencje „rynkowe” – głównie interwencje dedykowane celowi 3 WPR. tj. Poprawie pozycji rolników w łańcuchu wartości.

Interwencje wychodzące naprzeciw zidentyfikowanym potrzebom wspierania:

- (i) współpracy rolników,
- (ii) krótkich łańcuchów,
- (iii) relacji umownych między uczestnikami rynku,
- (iv) przetwórstwa.

Zakres instrumentów: (i) dotacja ryczałtowa „na start” dla nowych grup i organizacji producentów, (ii) obowiązkowe Interwencje w sektorach O&W i pszczelarstwie, (iii) Interwencje w innych sektorach, (iv) przetwórstwo w gospodarstwach, (v) przetwórstwo MŚP, (vi) preferencje dla GPR, OP, spółdzielni w różnych interwencjach KPS.

Większość interwencji KPS (zarówno PB, jak i II filar) wpływa na rynki rolne (koszty dostosowań, opłacalność, podaż, konkurencyjność, etc.).

Wprowadzenie c.d.

Główne założenia i rozstrzygnięcia

Konsultacje: uwzględnienie doświadczeń dotychczasowego wsparcia,

Interwencje sektorowe tylko w zakresie obowiązkowym (O&W i pszczelarstwo),

Organizacja Producentów jako preferowana forma względem Grupy PR –
aby wykreować potencjał do wdrażania Interwencji sektorowych w przyszłości,

Przejęcie przez KPO realizacji dużej części zadań w zakresie przetwórstwa i organizacji łańcucha wartości (efekt budżetowy i efekt terminu),

Włączenie programu pszczelarskiego w ramy prawno-instytucjonalne KPS.

Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych

	Środki UE w euro	Środki publiczne w euro
Całkowity budżet interwencji	91 454 000	166 280 000

Wsparcie na rzecz organizowania się producentów.

Beneficjent: grupy producentów rolnych (bez wykluczenia członków-osób prawnych) oraz organizacje producentów, uznane od 1 stycznia 2023 r.

Maksymalne wsparcie:

- 100 000 euro/rok – w przypadku organizacji producentów- preferencja względem GPR;
- 60 000 euro/rok – w przypadku grup producentów rolnych (lecz nie więcej niż 6 tys. euro w przeliczeniu na jednego członka GPR).

Intensywność pomocy: 10%, 9,5%, 9%, 8,5%, 8% wartości przychodów netto ze sprzedaży produktów lub grupy produktów, ze względu na które beneficjent został uznany, wytworzonych przez jego członków, sprzedanych na rynek.

Główne/nowe zobowiązania: Pomocą nie są objęte następujące sektory: owoce i warzywa, drób, pszczelarstwo.

- Plan biznesowy,
- Wydatkowanie min. 30% środków na środki trwałe – dotyczy organizacji producentów.
- Wydatkowanie środków do końca 3 roku po otrzymaniu ostatniej płatności.
- Utrzymanie statusu GPR lub OP do końca 3 roku po otrzymaniu ostatniej płatności.

Planowana liczba beneficjentów: 423.

Interwencje w sektorze owoców i warzyw

Całkowity budżet interwencji (w latach 2024-2027)

Środki UE euro

46 600 000

Wsparcie dla realizacji programów operacyjnych realizowanych przez organizacje oraz zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw

Beneficjent: Organizacje producentów owoców i warzyw (OP);
Zrzeszenia organizacji producentów owoców i warzyw (ZOP)

Maksymalne wsparcie: równowartość: 4,1%/4,6% w przypadku OP, oraz 4,5%/5,0% w przypadku ZOP

Intensywność pomocy: a) 50% faktycznie kosztów poniesionych na realizację programu operacyjnego, oraz
b) równowartość składek członków lub wkładu własnego zgromadzonych na funduszu operacyjnym.

Kryteria dostępu: Realizacja przez OP lub ZOP programu operacyjnego.

Liczba programów operacyjnych: Szacuje się, że w latach 2024-2027 rozpocznie się 28 programów operacyjnych (średnio po 7 rocznie).

Interwencje w sektorze owoców i warzyw c.d.

Programy operacyjne mogą obejmować realizację przez OP lub ZOP działań:

- mających na celu **poprawę infrastruktury** służącej do **planowania i organizacji produkcji**, dostosowania produkcji do popytu w odniesieniu do jakości i ilości, optymalizacji kosztów produkcji i zwrotu z inwestycji oraz stabilizacji cen producentów owoców i warzyw;
- mających na celu poprawę **wyposażenia technicznego** wykorzystywanego do **koncentracji dostaw** i umieszczania produktów na rynku owoców i warzyw;
- na rzecz **ochrony środowiska** oraz **łagodzenia zmian klimatu** (obowiązkowo co najmniej 3, angażujące co najmniej 15% wartości funduszu operacyjnego);
- z zakresu **badań i rozwoju** (obowiązkowo angażujące co najmniej 2% wartości funduszu operacyjnego);
- z zakresu **promocji**, komunikacji i marketingu;
- polegających na **wycofaniu z obrotu** w celu bezpłatnej dystrybucji lub zmiany przeznaczenia, w tym w razie potrzeby przetwarzanie produktów w celu ułatwienia ich wycofania z obrotu (angażujące maksymalnie 1/3 wartości funduszu operacyjnego).

Interwencje w sektorze pszczelarstwie

	Środki UE w euro	Środki publiczne w euro
Całkowity budżet interwencji (w latach 2023-2027)	25 000 000	50 000 000

Beneficjent: Pszczelarz;
Organizacje pszczelarskie (**OP**);
Jednostki Doradztwa Rolniczego (**JDR**);
Jednostki naukowo-badawcze zajmujące się tematyką pszczelarską (**JNB**).

Intensywność pomocy: Refundacja 60%-100% kosztów kwalifikowalnych w zależności od rodzaju interwencji.

Kryteria dostępu: Pszczelarz – podmiot prowadzący działalność nadzorowaną w zakresie utrzymywania pszczół (*Apis mellifera*).

Interwencje w sektorze pszczelarstwie c.d.

I. Kontynuacja wcześniej realizowanych działań pomocowych w obszarze:

- szkoleń i konferencji dla pszczelarzy - refundacja do 100% kosztów kwalifikowalnych; wnioskodawcy: OP, JDR
- modernizacji gospodarstw pasiecznych - refundacja do 60% kosztów zakupu wybranego sprzętu pszczelarskiego; wnioskodawcy: OP, pszczelarze
- walki z warrozą - refundacja do 90% kosztów zakupu leków warrozbójczych; wnioskodawcy: OP
- prowadzenia gospodarki wędrowniej - refundacja do 60% kosztów zakupu wybranych urządzeń; wnioskodawcy: pszczelarze
- odbudowy pogłowia pszczół - refundacja do 70% kosztów zakupu pszczół; wnioskodawcy: OP
- wsparcia naukowo-badawczego - refundacja do 100% kosztów kwalifikowalnych; wnioskodawcy: JNB
- analiz miodu - refundacja do 90% kosztów analiz miodu; wnioskodawcy: pszczelarze

II. W pierwszej kolejności i w pełnej wysokości finansowane będą wnioski o pomoc dla młodych pszczelarzy (w dniu składania wniosku o przyznanie pomocy nie ukończyli 40 roku życia)

Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) – w gospodarstwie

Całkowity budżet interwencji	Środki UE w euro	Środki publiczne w euro
	28 050 000	51 000 000

Wsparcie można uzyskać na inwestycje dotyczące przetwarzania lub sprzedaży/zbywania produktów rolnych, z wyłączeniem produktów rybołówstwa i akwakultury lub wytwarzania z produktów rolnych produktów nierolnych.

Beneficjent: rolnik i małżonek rolnika - prowadzący lub rozpoczynający rolniczy handel detaliczny (RHD) – wielkość ekonomiczna gospodarstwa powinna wynosić co najmniej 25 tys. Euro lub powinien być beneficjentem interwencji „Premie dla młodych rolników”

rolnik, domownik, małżonek rolnika - rozpoczynający prowadzenie działalności gospodarczej, w tym MOL

mikroprzedsiębiorca - kontynuujący prowadzenie działalności gospodarczej, w tym MOL

Co najmniej 1590 operacji.

Maksymalne wsparcie:

Rolnicy (RHD lub zakładanie działalności gospodarczej) - ryczałt w wysokości do 65% kosztów operacji: 30 tys. zł lub 60 tys. zł lub 120 tys. zł – w zależności od wielkości operacji

Mikroprzedsiębiorca - do 500 tys. zł, minimalna kwota na operację - 10 tys. zł, refundacja do 50% kosztów kwalifikowalnych operacji.

Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) – poza gospodarstwem (przetwórstwo MŚP)

	Środki UE w euro	Środki publiczne w euro
Całkowity budżet interwencji	112 200 000	204 000 000

Wsparcie można uzyskać na:

- przetwarzanie produktów rolnych i wytwarzanie w wyniku tego procesu produktów rolnych (objętych Zał. nr 1 do TFUE), z wyłączeniem produktów rybołówstwa i akwakultury,
- wprowadzanie do obrotu produktów rolnych - wyłącznie w przypadku zorganizowanych form współpracy rolników takich jak: grupy producentów rolnych i ich związki, spółdzielnie, spółdzielnie rolników, organizacje producentów i ich zrzeszenia, organizacje międzybranżowe.

Beneficjent: podmioty o statusie mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP)

Obszar A – w zakresie przetwórstwa i wprowadzania do obrotu produktów rolnych,

Obszar B – w zakresie przetwórstwa i wprowadzania do obrotu produktów objętych certyfikatem systemu rolnictwa ekologicznego

Maksymalne wsparcie: **10 mln zł** na beneficjenta, minimalna kwota na operację - **100 tys. zł.**

Intensywność pomocy: - **do 50% kosztów** kwalifikowalnych operacji – w obszarze A,

- **do 60% kosztów** kwalifikowalnych operacji - w obszarze B, oraz dla beneficjentów prowadzących działalność w formie zorganizowanych form współpracy rolników.

Co najmniej 100 operacji.

Planuje się uruchomić pierwsze nabory w ramach rozwoju współpracy w łańcuchu wartości w PS WPR 2023-2027 w II połowie 2025 r., po zakończeniu naborów w ramach KPO.

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)

W II poł. 2022 r. MRiRW przygotowało do wdrożenia i uruchomiło wraz z ARiMR nabory dla trzech części Inwestycji A1.4.1 w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO), tj.:

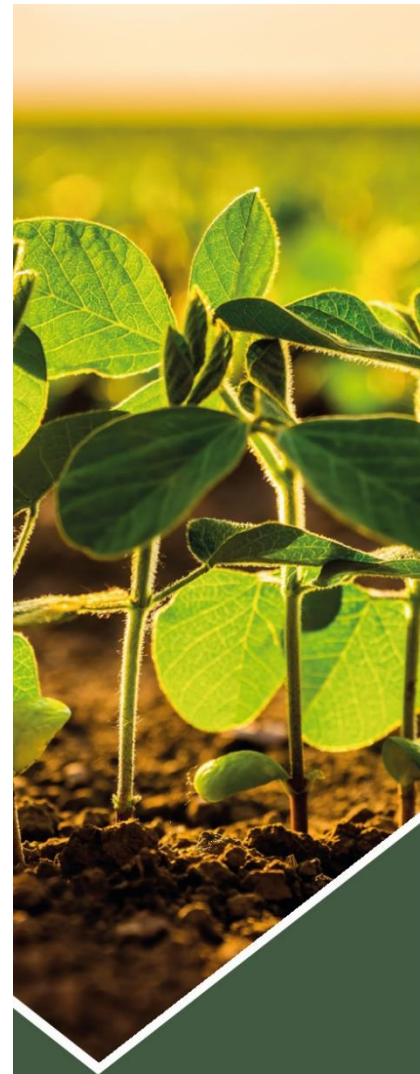
- Wsparcie dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) na wykonywanie działalności w zakresie przetwórstwa lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych, rybołówstwa lub akwakultury;
- Wsparcie (rolników, rybaków) w zakresie przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, spożywczych, rybołówstwa i akwakultury;
- Wsparcie na wymianę słupów nośnych impregnowanych kreozotem na plantacjach chmielu.

Trwają prace nad uruchomieniem kolejnych dwóch instrumentów wsparcia w ramach KPO, tj.:

- Wsparcie organizacji zajmujących się redystrybucją żywności na cele społeczne;
- Wsparcie na wykonywanie działalności w zakresie przechowywania lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych, rybołówstwa i akwakultury (centra przechowalniczo-dystrybucyjne i rolno-spożywcze rynki hurtowe).

Planowany budżet do wykorzystania w ramach ww. części Inwestycji A1.4.1: ok. 1 mld euro.

Dziękuję za uwagę

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi